

โครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

Factors affecting pharmacy student's selection of clerkship for internship programs:

A cross-sectional study

โดย

นสภ. มานพ เนียมสำโรง รหัสนิสิต 58210093

นสภ. กุลนารี คนชม รหัสนิสิต 60210179

นสภ. พิชญ์กวิน พุทธรักษา รหัสนิสิต 60210206

โครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร

ปริญญาบัณฑิต ปีการศึกษา 2564

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

โครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

Factors affecting pharmacy student's selection of clerkship for internship programs:

A cross-sectional study

โดย

นสภ. มานพ เนียมสำโรง รหัสนิสิต 58210093

นสภ. กุลนารี คนชม รหัสนิสิต 60210179

นสภ. พิชญ์กวิน พุทธิรักษา รหัสนิสิต 60210206

โครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร

ปริญญาบัณฑิต ปีการศึกษา 2564

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำนำ

โครงการงานวิจัยทางเภสัชศาสตร์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ และเพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ทำการศึกษาในนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 4,5 และ 6 หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะสามารถช่วยในการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ และมีประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการทำการศึกษาต่อไป

คณะผู้จัดทำ

วันที่ 11 เมษายน 2565

โครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์ปีการศึกษา 2564

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ผู้จัดทำโครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์

1. นสภ. มานพ เนียมสำโรง	รหัสนิสิต 58210093
2. นสภ. กุลนารี คนชม	รหัสนิสิต 60210179
3. นสภ. พิชญ์กวิน พุทธิรักษา	รหัสนิสิต 60210206

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยทางเภสัชศาสตร์

1. ญญ.อ.ดร.พรทิพย์ พามนตรี	(ที่ปรึกษาหลัก)
1. ภก.อ.ดร.กฤตภาส กังวานรัตน์กุล	(ที่ปรึกษาร่วม)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ และ 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรูปแบบการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เก็บข้อมูลในช่วงมิถุนายน 2564 - เมษายน 2565 ทางแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 สาขาเน้นบริบาล มหาวิทยาลัยบูรพาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการเลือกฝึกงานโดยใช้วิธีวิเคราะห์การทดสอบฟิชเชอร์ (Fisher's exact test) ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 135 คน ด้านโรงพยาบาลสำหรับภาคบังคับและสาขาเน้น ส่วนมากประสงค์เลือกไปฝึกงานที่โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด (ร้อยละ 67.4) และต้องการฝึกในทำเลที่ตั้งใกล้ภูมิลำเนามากที่สุด (ร้อยละ 45.9) ลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง (ร้อยละ 89.6) ด้านร้านยาสำหรับภาคบังคับและสาขาเน้น ประสงค์เลือกไปฝึกงานที่ร้านยาคุณภาพ (ร้อยละ 51.1) และส่วนมากต้องการฝึกในทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือตลาดมากที่สุด (ร้อยละ 46.7) ลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง (ร้อยละ 92.6) นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยในด้านรับรู้และใจจมีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานในระดับมาก เช่น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี อยากเลือกฝึกงานที่เดินทางได้สะดวก และมีความเห็นด้านทัศนคติในระดับมาก เช่น การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์ ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถานฝึกงาน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน คือ ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาล ($p \text{ value} = 0.017$) โดยสรุปแหล่งฝึกที่นิสิตต้องการไปฝึกงาน คือ แหล่งฝึกที่

เป็นโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด และต้องการฝึกরানাคุณภาพ ลักษณะเภสัชรพีเลี้ยงที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต คือ ใจดีเป็นกันเอง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกคือปัจจัยด้าน
ทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.....

Senior Project Academic Year 2021: Factors affecting pharmacy student's selection of clerkship for internship programs: A cross-sectional study

By

1. Mr. Manop Neamsomrong	ID: 58210093
2. Ms. Kulnaree Khonchom	ID: 60210179
3. Ms. Phichkawin Phuttharaksa	ID: 60210206

Advisor:

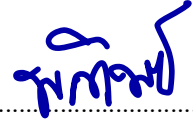
1. Dr. Porntip Parmontree	(Major advisor)
2. Dr. Kritthapas Kangwanrattanakul	(Co-advisor)

ABSTRACT

This study aimed to identify the factors that impacted Burapha pharmacy students' selections of clerkship as well as the relationships between these factors and their decisions. This was a cross-sectional study that used online surveys to collect data from June 2021 to April 2022. A purposive sampling was to recruit 135 pharmacy students from Burapha University's 4th, 5th and 6th (pharmaceutical care) years. The data was collected through a questionnaire. Statistical analysis included descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, and Fisher's exact test to investigate the relationship between factors and the selection of a clerkship. A total of 135 pharmacy students were recruited. The results showed that they preferred selection to tertiary care (67.4%) and nearest to their home (45.9%), respectively. The characteristics of a preceptor that they preferred were kind and friendly (89.6%). The participants preferred quality drug stores (51.1%) near the downtown or marketplaces (46.7%) for their drug store clerkships, and the preceptors' characteristics should be courteous and friendly (92.6%) as well. Participants believed perception and motivation factors influenced their decisions, such as overall surroundings or travel convenience. Most of their attitudes agreed with the ability to obtain experience from clerkships and personal preferences. The location of the internship was related to the selection of a clerkship (p value = 0.017). In conclusion, the tertiary care hospital or hospital center and drugstores that are accredited

by the Pharmacy Council were affected by the pharmacy student's decision. Almost generally, they favor nice and friendly preceptors. The location of the internship was a significant factor related to the selection of a clerkship.

Major Advisor.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ญ.อ.ดร.พรทิพย์ พามนตรี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ติดตาม ตรวจสอบตลอดจนช่วยชี้แนะให้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ภก.อ.ดร.กฤตภาส กังวานรัตนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ติดตาม ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อาทิตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและรูปเล่มรายงาน จนทำให้งานวิจัยนี้ครบถ้วนสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ญ.อ.ดร. จาญพจน์ เหมพรรณไพเราะ ที่ให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบโครงการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ และให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัยฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ญ.อ.ดร.ภัทรวดี ศรีคุณ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในโครงการวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่เข้าร่วมงานวิจัยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

วันที่ 11 เมษายน 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	๗
บทคัดย่อ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๘
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
คำถามงานวิจัย	3
วัตถุประสงค์	3
สมมุติฐานวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
กรอบแนวคิด	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	6
หลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพคณะเภสัชศาสตร์	6
กระบวนการฝึกปฏิบัติงาน	8
กระบวนการจัดสรรแหล่งฝึกงานของคณะเภสัชศาสตร์	11
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	12
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	17
รูปแบบการวิจัย	17
สถานที่ทำวิจัย	17
กลุ่มตัวอย่าง	18
ตัวแปรที่ศึกษา	20

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	20
วิธีการดำเนินการวิจัย	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม	23
บทที่ 4 ผลการศึกษา	24
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	24
ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	26
ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์	29
ทัศนคติต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน	32
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์	34
บทที่ 5 วิจัยผลการวิจัย	39
ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	39
ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	40
ปัจจัยที่มีผลต่อการแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์	41
ทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้	42
จุดแข็งของการศึกษา	42
ข้อจำกัดของการศึกษา	42
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	43
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	43
เอกสารอ้างอิง	44
ภาคผนวก	46
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	47
ภาคผนวก ข การประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC)	59
ภาคผนวก ค ผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัย	72
ภาคผนวก ง เอกสารการตรวจสอบการคัดลอกของจุลนิพนธ์	74
ภาคผนวก จ แบบฟอร์มรายงานการเงิน	76

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	24
ตารางที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	27
ตารางที่ 3 ข้อมูลของร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	28
ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์	30
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็น ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน	31
ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็น (ทัศนคติ) ของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตร ทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้	33
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทัศนคติ ที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน	34
ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน	35

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจุบันมีหลักสูตรเปิดสอนนิสิตในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น มีข้อกำหนดไว้นิสิตจะต้องผ่านการฝึกงานทั่วไปภาคพื้นฐาน (การฝึกงานภาคบังคับ) ซึ่งนิสิตจะต้องไปฝึกงานที่โรงพยาบาลจำนวน 1 ผลัดเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ และฝึกร้านยา 5 สัปดาห์ เมื่อผ่านการฝึกงานภาคบังคับแล้วนิสิตจำเป็นต้องได้รับการฝึกปฏิบัติการงานวิชาชีพภาคสาขาหลัก (การฝึกงานสาขานั่น) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่านิสิตเลือกเรียนในสาขาไหน สำหรับสาขานั่นบริบาลเภสัชกรรม เป็นสาขาที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างบัณฑิตให้มีทักษะและสมรรถนะด้านบริบาลเภสัชกรรมซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานระดับสูงของวิชาชีพ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุตามลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นิสิตจำเป็นต้องผ่านการฝึกงานจำนวนทั้งหมด 7 ผลัด ประโยชน์ของการได้ออกไปฝึกงานมีความสำคัญคือเป็นการเสริมทักษะและประสบการณ์ให้เตรียมพร้อมสำหรับการทำงานทั้งในระหว่างการศึกษาและภายหลังการศึกษา โดยนิสิตจะได้นำความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การฝึกการปฏิบัติในระยะเวลาที่กำหนด ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จะช่วยให้นิสิตเห็นภาพที่แท้จริงในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความต้องการทั้งจากตนเองและจากผู้ป่วย นอกจากนั้นยังทำให้นิสิตมีความตระหนักถึงภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ และสถาบันการศึกษา โดยการเพิ่มทักษะความรู้ที่จำเป็นก่อนการทำงานจริงจะฝึกให้นิสิตได้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ปรับสภาพตนเองให้เข้าสังคมการทำงานได้ดีขึ้น^{1,2}

ก่อนนิสิตจะออกไปฝึกงานจะมีการจัดสรรหรือการเลือกแหล่งฝึกซึ่งไม่ได้มีเกณฑ์กำหนดไว้ว่าให้ทำตามมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแต่ละมหาวิทยาลัย สำหรับคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีระบบการจัดสรรผลัดฝึกงานโดยนิสิตมีส่วนตัดสินใจเลือกได้ตามสมควรใจ ทั้งนี้อาจารย์ผู้รับผิดชอบจะเป็นผู้กำหนดผลัดฝึกงานให้นิสิตด้วยอีกที ผลกระทบที่สำคัญของการเลือกผลัดฝึกงานจากที่ผ่านมา พบว่า นิสิตมักจะมีปัญหาภายหลังจากการเลือกผลัดฝึกงานไปแล้ว ปัญหานั้นได้แก่ ความไม่พอใจในผลัดที่ตัวเองถูกบังคับให้ไปทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เลือก ปัญหาภาวะเครียดหรือมีอาการของภาวะซึมเศร้าภายหลังจากที่ไปฝึกงาน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากสภาวะแวดล้อมในสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปและการแข่งขันกันทุกด้านส่งผลกระทบให้เกิดภาวะเครียดได้ นิสิต

ต้องมีการปรับตัวเนื่องจากการเริ่มออกฝึกงานเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิต นิสิตต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวทั้งด้านการใช้ชีวิต และด้านอื่น ๆ รวมทั้งความคาดหวังจากแหล่งฝึกและครอบครัวที่มีต่อตัวนิสิต นอกจากนั้นสภาพภูมิหลังครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลให้นิสิตบางรายที่ประสบปัญหาและไม่สามารถแก้ไขได้จะเกิดภาวะเครียดที่รุนแรงส่งผลต่อการเรียนและการแสดงออกทางพฤติกรรม จากการศึกษาที่ผ่านพบว่านิสิตสายวิทยาศาสตร์สุขภาพพบปัญหาซึมเศร้ามากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ (ร้อยละ 35.9)³ แพทยศาสตร์ (ร้อยละ 19.6)⁴ หรือแม้กระทั่งเภสัชศาสตร์ผลจากการสำรวจนิสิตชั้นปีที่ 1-6 ซึ่งรวมทั้งสาขาการบริบาลทางเภสัชกรรมและเทคโนโลยีทางเภสัชกรรมพบนิสิตเป็นภาวะซึมเศร้าร้อยละ 23.2 ความชุกที่พบเป็นไปในทางเดียวกันกับการศึกษาของจันทร์ทิพย์ กาญจนศิลป์ และคณะ (2550) พบความชุกของนิสิตชั้นปีที่ 1-5 สาขาการบริบาลทางเภสัชกรรม ร้อยละ 24.5⁵ ทั้งนี้ สาเหตุของภาวะซึมเศร้าของนิสิตส่วนหนึ่งมาจากการเรียน⁶ และการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม⁶ และ⁴ซึ่งในระหว่างการฝึกงานพบว่านิสิตหลายคนพบปัญหาความเครียดที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจและการฝึกงาน โดยงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเผชิญความเครียดเชิงรุกและระดับความเครียด ต่อผลการประเมินในรายวิชาฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรรม 3 (โอสถศาลา) พบว่านิสิตต้องทบทวนความรู้ที่ศึกษามา เพื่อนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติงานทั้งทักษะการซักประวัติ การวิเคราะห์โรค การพิจารณาการจ่ายยา และต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ความรู้หรือตอบคำถามทางด้านสุขภาพแก่ผู้ป่วย ในช่วงระยะเวลาการฝึกปฏิบัติงานสั้นๆ ได้มีงานมอบหมายให้นิสิตทำเป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุให้นิสิตมีความเครียดเกิดขึ้นหรืออาจเกิดความเครียดและวิตกกังวลจากแรงกดดันเมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนต่างมหาวิทยาลัย

การออกฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่นิสิตทุกคนจะต้องผ่านทักษะนี้ไปได้ เนื่องจากนิสิตจะต้องไปเจอเพื่อนต่างสถาบัน เภสัชกรพี่เลี้ยง รวมไปถึง บุคลากรทางการแพทย์ในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกทางด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลสำคัญต่อการใช้ชีวิตและการปรับตัวของนิสิต ดังนั้น หากได้ทราบข้อมูลด้านปัจจัยทำนายที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปพัฒนาระบบการจัดสรรผลัดฝึกงานให้เหมาะสมกับนิสิตแต่ละรายได้ เพื่อลดปัญหาภาวะซึมเศร้าที่นิสิตจะต้องเผชิญในช่วงขณะที่ออกไปฝึกงาน โครงการวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกปฏิบัติงานสาขานันบริบาลเภสัชกรรมของนิสิตเภสัชศาสตร์ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตและอาจารย์ที่จะได้ทราบแนวทางการจัดสรรผลัดฝึกงานที่มีความเหมาะสมกับนิสิตและเป็นแนวทางการพัฒนาการฝึกปฏิบัติงานด้านบริบาลเภสัชกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต ซึ่งจะส่งผลดีช่วยให้นิสิตมีความตั้งใจที่จะเข้ารับการฝึกงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷

คำถามงานวิจัย

ปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

สมมุติฐาน

ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านคุณลักษณะของแหล่งฝึก มีความสัมพันธ์และเป็นปัจจัยทำนายต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงาน

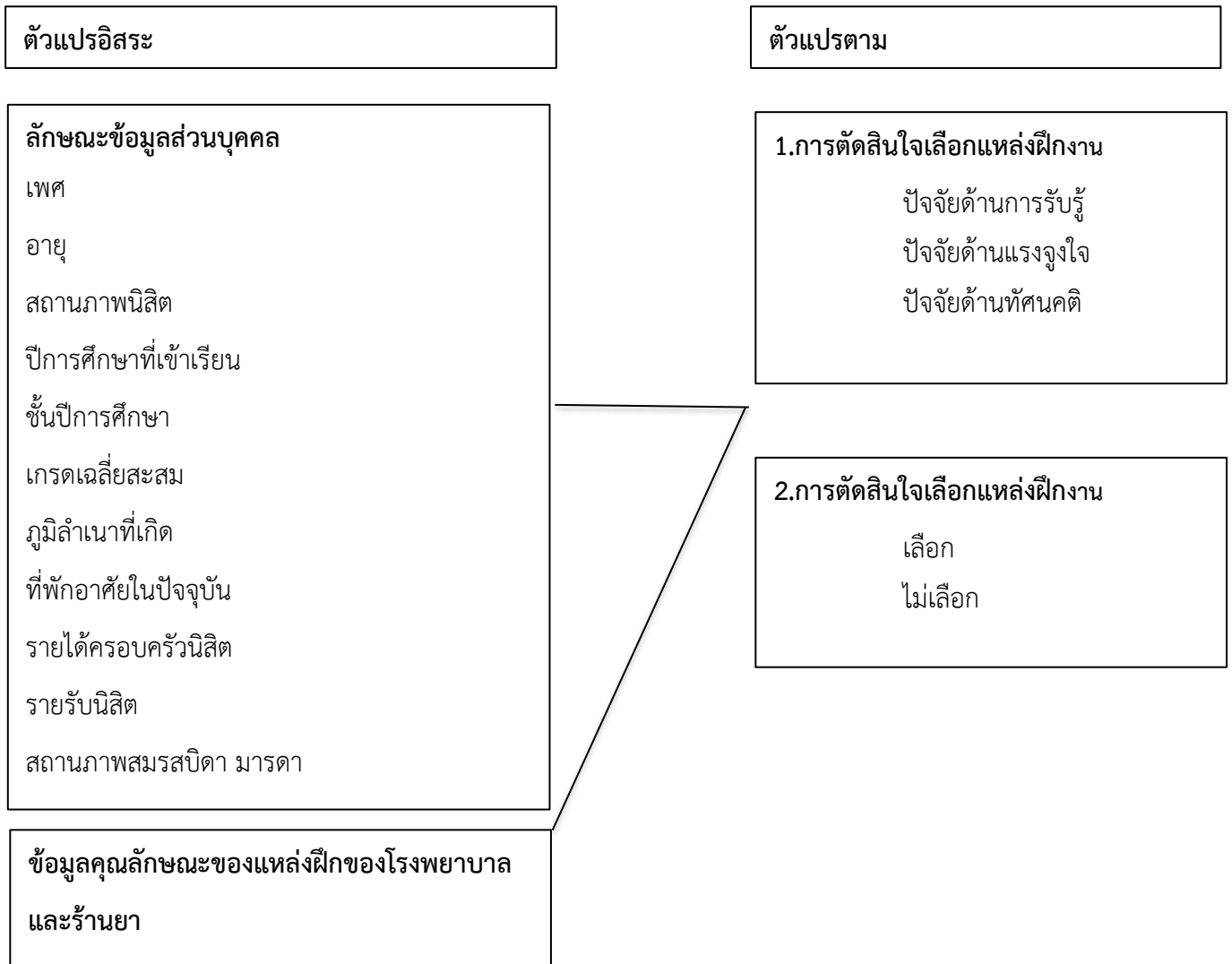
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานเภสัชกรรม
2. นำผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษามาจัดหาแหล่งฝึกงานเภสัชกรรมให้ตรงตามความต้องการของนิสิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ลดปัญหาทางสภาพจิตใจของนิสิตฝึกงานที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ

กรอบแนวคิด

นิยามศัพท์

1. นิสิต หมายถึง นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์หลักสูตรปริญญาตรี สาขาเน้นเภสัชกรรมบริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา

2. การฝึกงาน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ เสริมทักษะและประสบการณ์เตรียมพร้อมในการทำงาน โดยเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ นิสิตเข้าใจบทบาทการทำงานมากขึ้น^{2,7}

3. การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่นิสิตประมวลและตีความข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งฝึกที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ⁸

4. การจูงใจ หมายถึง การนำเอาปัจจัยต่าง ๆ มาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ⁹

5. ทักษะคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มให้บุคคลแสดงออก ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ¹⁰

6. เกสัชกรพี่เลี้ยง (preceptor) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ นิสิตที่ฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรรม ณ แหล่งฝึก¹¹

7. การฝึกงานผลัดบังคับ หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานตามหลักสูตรที่ทางคณะเภสัชศาสตร์ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ นิสิตได้มีจำนวนชั่วโมงฝึกงานครบตามเกณฑ์สภาเภสัชกรรม โดยฝึกปฏิบัติงานบังคับรวมไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต ประกอบไปด้วย การฝึกปฏิบัติงานเภสัชกรรมชุมชน (community pharmacy clerkship) การฝึกปฏิบัติงานเภสัชกรรมผู้ป่วยนอก (ambulatory care clerkship) การฝึกปฏิบัติงานเภสัชกรรมอายุรศาสตร์ (medicine: acute care clerkship) และ การฝึกปฏิบัติงานระบบยา (medication management for safety)¹

8. การฝึกงานผลัดเลือก หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานตามหลักสูตรที่ทางคณะเภสัชศาสตร์ได้กำหนดไว้ โดยฝึกปฏิบัติงานเลือกรวมไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ตัวอย่างผลัดเลือก ได้แก่ การฝึกงานสารสนเทศทางยา การติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา บริบาลทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด บริบาลเภสัชกรรมสำหรับผู้สูงอายุ วารสารฟาริน บริบาลทางเภสัชกรรมด้านโรคไต บริบาลทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยวัณโรคและผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี บริบาลทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยโรคติดเชื้อ บริบาลทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยภาวะวิกฤต บริบาลทางเภสัชกรรมด้านเภสัชจลนศาสตร์คลินิก บริบาลทางเภสัชกรรมด้านเภสัชกรครอบครั้ว คลินิกโรคติดต่อและโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง บริบาลทางเภสัชกรรมด้านโรคจิตเวช บริบาลทางเภสัชกรรมในผู้ป่วยโรคมะเร็ง เป็นต้น¹

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

หัวข้อทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. หลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพคณะเภสัชศาสตร์
2. กระบวนการฝึกปฏิบัติงาน
3. กระบวนการจัดสรรแหล่งฝึกงานของคณะเภสัชศาสตร์
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
5. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพคณะเภสัชศาสตร์

หลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นหลักสูตรรูปแบบปริญญาตรี 6 ปี รับทั้งนิสิตไทยและนิสิตต่างชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรของสถาบันโดยเฉพาะ โดยเมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษาแล้ว จะสามารถประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมในสาขาเน้นต่าง ๆ โดยมีอยู่หลายด้าน อาทิเช่น ด้านการบริบาลทางเภสัชกรรม การคุ้มครองผู้บริโภค และผู้ป่วยด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ด้านเภสัชกรรมชุมชนการวิจัยและพัฒนาทางเภสัชศาสตร์ เภสัชกรรมการตลาด สารสนเทศศาสตร์ทางสุขภาพ การบริหารเภสัชกิจ และภาคอุตสาหกรรม¹ โดยหลักสูตรการฝึกงานของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จะอ้างอิงเกณฑ์มาตรฐานแหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพตามประกาศจากสภาเภสัชกรรม ซึ่งกำหนดไว้ว่า² การฝึกปฏิบัติงานทั่วไปภาคพื้นฐาน (general practice) จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 400 ชั่วโมง เน้นการฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาล ร้านยา เป็นสำคัญ เนื่องจากมีการกำหนดสมรรถนะร่วมของหลักสูตรทุกสาขา โดยมีโครงสร้างและสมรรถนะที่พึงมีร่วมกันจนถึงการศึกษาชั้นปีที่ 4

การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพภาคสาขาหลัก (clerkship) จำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง ซึ่งจะมีข้อกำหนดประเภทของการฝึกงานวิชาชีพแตกต่างกันไปตามสาขาหลัก สำหรับด้านการบริบาลทางเภสัชกรรมจะมุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของบัณฑิตด้านการบริบาลทางเภสัชกรรมให้สามารถปฏิบัติวิชาชีพในสถานพยาบาล/โรงพยาบาล/ร้านยา และสถานบริการปฐมภูมิ เป็นสำคัญ

โดยมีข้อกำหนดคุณสมบัติของแหล่งฝึก ดังนี้

- 1) หน่วยปฏิบัติงานด้านการบริหารทางเภสัชกรรม ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากสภาเภสัชกรรม หรือได้รับการประเมินและรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กร/สถาบันที่มีหน้าที่ให้การรับรองหรือจากเครือข่ายวิชาชีพเภสัชกรรมอื่น ๆ ที่สภาเภสัชกรรมให้การรับรอง
- 2) แหล่งฝึก หรือสมาคมวิชาชีพเภสัชกรรมสาขาต่าง ๆ ในนามของผู้แทนวิชาชีพสาขานั้น ๆ มีการทำบันทึกตกลงร่วมมือในการเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานกับองค์กร/สถาบันทางวิชาชีพ อาทิ สภาเภสัชกรรม ศูนย์ประสานงานการศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย (ศศภท.) หรือสถาบันการศึกษา เป็นต้น
- 3) แหล่งฝึกจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความสนับสนุน การประสานงาน และการส่งเสริมโดยสถาบันการศึกษาอย่างเหมาะสมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การเผยแพร่ความรู้ การสนับสนุนวิชาการ อาจารย์พี่เลี้ยง และ/หรือ อาจารย์เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทีมรักษาพยาบาล เพื่อช่วยวางระบบมาตรฐานการปฏิบัติของแหล่งฝึกตามความเหมาะสม
- 4) แหล่งฝึกมีโครงสร้าง สถานที่ สิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการที่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติงานในรายวิชาที่รับฝึกปฏิบัติ
- 5) มีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับการฝึกปฏิบัติวิชาชีพแต่ละสาขาที่อาจมีการกำหนดเป็นการเฉพาะแตกต่างออกไป
- 6) ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- 7) สำหรับแหล่งฝึกต่างประเทศควรเป็นแหล่งฝึกที่มีการให้บริการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรรมของสถาบันการศึกษาเภสัชศาสตร์ของประเทศนั้น ๆ อยู่ก่อนแล้ว และควรมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านเภสัชศาสตร์ การพัฒนา หรือการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างสถาบันการศึกษา หรือ ระหว่างองค์กรวิชาชีพที่เป็นผู้แทนร่วมกัน¹

ข้อกำหนดคุณสมบัติอาจารย์ประจำแหล่งฝึก

- 1) มีเภสัชกรที่รับเป็นอาจารย์แหล่งฝึกในแต่ละสาขาที่รับอย่างชัดเจน และมีประสบการณ์ในสาขาที่รับฝึกอย่างน้อย 2 ปี หรือได้รับวุฒิปัตร หนังสืออนุมัติในสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 2) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- 3) มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม
- 4) มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง หรือได้รับการฝึกอบรมในสาขาหลักที่รับฝึกปฏิบัติ

- 5) มีจำนวนเภสัชกรหรืออาจารย์แหล่งฝึกเหมาะสม โดยมีสัดส่วนของเภสัชกรหรืออาจารย์แหล่งฝึก 1 คน ต่อจำนวนนิสิต/นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานไม่มากกว่า 6 คน (ทั้งนี้ในระยะแรกอาจมีการปรับสัดส่วนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เช่น ศศภท.)

2. กระบวนการฝึกปฏิบัติงาน

2.1 กระบวนการโดยภาพรวม² มีคู่มือ แนวทาง หลักการ และมาตรฐานวิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพในรายวิชาที่รับฝึกดังกล่าว สอดคล้องกับข้อกำหนดเฉพาะด้าน/สาขา ที่เกี่ยวข้อง

- 1) มีการกำหนดหลักสูตร หัวข้อ ตารางการฝึกปฏิบัติงาน เป้าประสงค์โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ไขปัญหา (problem based learning) และการพัฒนาต่อยอด
- 2) มีระบบการดูแล การฝึกปฏิบัติงาน การติดตามและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับข้อกำหนดของเครือข่ายการฝึกปฏิบัติงานที่มีการกำหนดร่วมกัน
- 3) มีผลลัพธ์การดำเนินการที่เป็นไปตามเป้าประสงค์
- 4) มีกระบวนการประเมินผล การให้ข้อมูลป้อนกลับ การแลกเปลี่ยนกระบวนการฝึกปฏิบัติผลลัพธ์ระหว่างแหล่งฝึก และสถาบันที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละครั้ง

2.2 กิจกรรมของนิสิต¹²

หลักการและเหตุผล

การฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมเน้นให้นิสิตสามารถบูรณาการองค์ความรู้และทักษะในการบริหารเภสัชกรรมจากการเรียนการสอนมาให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ป่วย โดยนิสิตต้องฝึกปฏิบัติให้บริหารเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยในงานต่าง ๆ เช่น อายุรศาสตร์ ผู้ป่วยนอก งานบริการสารสนเทศทางยา เภสัชกรรมชุมชน เป็นต้น เพื่อเพิ่มทักษะทางวิชาชีพที่สำคัญ ทักษะคิดและเจตคติที่ดีต่องานบริหารเภสัชกรรมและเพื่อให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรสาธารณสุขอื่น รวมถึงปฏิบัติงานแบบสหสาขาวิชาชีพ และสอดแทรกแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในการฝึกปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของอาจารย์ประจำแหล่งฝึก

วิธีการฝึกปฏิบัติงาน

การฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมเป็นการศึกษาในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) จากการมอบหมายของอาจารย์ประจำแหล่งฝึก การฝึกปฏิบัติ การสังเกตการณ์ การอภิปรายกิจกรรมกลุ่ม และการเรียนรู้จากกรณีศึกษาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

นิสิต/นักศึกษารายงานตัวต่ออาจารย์ประจำแหล่งฝึกในวันแรกของการฝึกปฏิบัติงาน

- 1) อาจารย์ประจำแหล่งฝึกทำการปฐมนิเทศ หรือ ชี้แจงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ ของแหล่งฝึกที่นิสิตพึงปฏิบัติระหว่างการฝึกปฏิบัติงาน
- 2) อาจารย์ประจำแหล่งฝึกอภิปรายร่วมกับนิสิตถึงสิ่งที่นิสิตควรจะได้รับหลังเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติงานและวางแผนการฝึกปฏิบัติงาน
- 3) อาจารย์ประจำแหล่งฝึกแจ้งกำหนดการนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติงาน การประเมินและการสรุปผลการฝึกปฏิบัติงาน
- 4) อาจารย์ประจำแหล่งฝึกเป็นพี่เลี้ยงเพื่อติดตามควบคุมดูแล ให้คำแนะนำปรึกษาอภิปรายประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติงานร่วมกับนิสิต/นักศึกษา

ระยะเวลาและรูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน

ระยะเวลาการฝึกงาน ณ แหล่งฝึก ใช้เวลาฝึก 8 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ต่อ 1 ผลัด และสัมมนา/นำเสนอที่คณะเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงานผลัดที่ 2 หรือ 3,5 และ 7 ของการฝึกงาน

รูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์และพัฒนาทักษะโดยอาจารย์ประจำแหล่งฝึกเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม กระตุ้นความคิด วิจัยญาณ และบูรณาการ หรือความคิดรวบยอด โดยอาจารย์ประจำแหล่งฝึกอาจจัดกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมสมรรถนะทางการศึกษาในแบบต่าง ๆ อาทิเช่น

- 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) จากข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจเข้าถึงได้ด้วยสื่อ เอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทบทวนเอกสาร วิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา
- 2) การเรียนรู้จากปัญหา/กรณีศึกษา (problem-based learning) เพื่อสร้างความรู้ใหม่จากการคิด วิเคราะห์ แล้วนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามจริง
- 3) การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (experiential learning) เป็นการฝึกสร้างความสามารถในการใช้วิจัยญาณ เรียนรู้จากประสบการณ์ให้ประจักษ์ในสิ่งที่ปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม ทดสอบ ทดลอง ตรวจสอบ และปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ อย่างหลากหลายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์
- 4) การเรียนรู้จากโครงการ/โครงการต่าง ๆ (project) เพื่อฝึกทักษะการหาปัญหา มองเห็นปัญหา ระบุความสำคัญของปัญหาให้ง่องแท้ขึ้น และปรับเป็นปัญหาเพื่อการวิจัย ตั้งสมมติฐาน เก็บ

ข้อมูล วัด ทดสอบ ทดลอง รวบรวมผลนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ จัดทำข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม อาจารย์ประจำแหล่งฝึกสามารถพิจารณาจัดกิจกรรมให้นิสิตตามสภาพแวดล้อมของแหล่งฝึก โดยอาจประยุกต์กิจกรรมที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพในการฝึกปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับระยะเวลางบประมาณ และองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้นิสิตได้รับประโยชน์จากการฝึกปฏิบัติงานแบบองค์รวม ทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิตประจำวัน

ข้อควรปฏิบัติของนิสิต/นักศึกษาระหว่างการฝึกปฏิบัติงาน

- 1) นิสิต/นักศึกษาต้องมีกิริยา มารยาท วินัย และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดย
 - ตรงต่อเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
 - มีสัมมาคารวะ มารยาทอ่อนน้อม พุดจาสุภาพเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น
 - มีความประพฤติดีและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
 - ให้ความเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของแหล่งฝึก
- 2) ในกรณีที่นิสิต/นักศึกษาทะเลาะวิวาทกับเภสัชกร เจ้าหน้าที่ของแหล่งฝึก เพื่อนนิสิต/นักศึกษาผู้ป่วยหรือประชาชนทั่วไปถึงขั้นทำร้ายร่างกาย จะถูกปรับตกในรายวิชานั้นทันที
- 3) ในกรณีที่นิสิต/นักศึกษาได้กระทำหรือสื่อเจตนาในทำนองทุจริตในทรัพย์สินส่วนบุคคลหรือส่วนราชการ ณ แหล่งฝึก (เช่น เงิน ยา พัสตุ หรืออื่น ๆ) จะถูกปรับตกในรายวิชานั้นทันที
- 4) ในกรณีที่นิสิต/นักศึกษาเล่นการพนันหรือดื่มสุราในเวลาราชการหรือระหว่างการฝึกปฏิบัติงานหรือในสถานที่ปฏิบัติงาน จะถูกปรับตกในรายวิชานั้นทันที
- 5) นิสิต/นักศึกษาต้องมีความตั้งใจและความรับผิดชอบในการฝึกปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำแหล่งฝึก
- 6) นิสิต/นักศึกษาควรตั้งใจฝึกปฏิบัติงานให้เกิดทักษะในระดับวิชาชีพชั้นสูง (professional skill) โดยศึกษาจากกิจกรรมต่าง ๆ แบบ active learning (เช่น การอภิปรายซักถาม การสังเกตการณ์ การสืบค้นข้อมูลด้วยเอกสารและ/หรือด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ) มากกว่าการฝึกปฏิบัติงานแบบ passive learning
- 7) นิสิต/นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานให้ครบตามกำหนดเวลา เมื่อรวมระยะเวลาลาพัก (เฉพาะกิจที่จำเป็นและได้รับความเห็นชอบอนุญาตจากเภสัชกรประจำแหล่งฝึก)/ลาป่วย ไม่เกิน 1 วันต่อ

ผลัด หากระยะเวลาฝึกไม่เพียงพอ นิสิต/นักศึกษาต้องฝึกเพิ่มเติมให้ครบตามที่กำหนดและต้องขออนุญาตอาจารย์ประจำแหล่งฝึกเป็นลายลักษณ์อักษร (การลากิจให้ลาล่วงหน้า การลาป่วยให้แจ้งทางโทรศัพท์ให้เร็วที่สุดในวันที่ลา และส่งใบลาในวันแรกที่กลับมาฝึกปฏิบัติงาน) หากไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันควรตามดุลยพินิจของอาจารย์ประจำแหล่งฝึกและอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา สามารถพิจารณาให้ตกในรายวิชานั้น ๆ

- 8) นิสิต/นักศึกษาต้องปฏิบัติตาม “ข้อกำหนด” ของคณะเภสัชศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต้นสังกัด และห้ามนิสิต/นักศึกษาประพฤติตนในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยวินัยนิสิต/นักศึกษาและข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 9) นิสิต/นักศึกษาที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงาน ให้ติดต่อโดยตรงที่ผู้รับผิดชอบการฝึกปฏิบัติงานและ/หรือผู้ประสานการฝึกปฏิบัติงาน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยต้นสังกัด

3. กระบวนการจัดสรรแหล่งฝึกงานของคณะเภสัชศาสตร์

3.1 คณะฯ ส่งแบบสำรวจการรับนิสิตเข้าฝึกงานให้กับแหล่งฝึกต่าง ๆ

3.2 รวบรวมข้อมูลแหล่งฝึก

3.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบจะกำหนดจำนวนผลัดฝึกงานไว้เป็นลำดับ (slot) ตามจำนวนนิสิตสาขานั้น บริบาล เช่น จำนวนนิสิตมีทั้งหมด 80 คนที่ต้องออกฝึกงาน อาจารย์จำกำหนดตัวเลือกผลัดฝึกงานไว้ 80 ลำดับขึ้นไป เพื่อให้ให้นิสิตเป็นคนจัดสรรลำดับเองว่านิสิตแต่ละคนประสงค์จะไปฝึกงานตามแบบ slot ไหน โดยในแต่ละ slot จะมีจำนวนทั้งหมด 7 ผลัด ซึ่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบมักจะผลัดบังคับ หรือ ผลัดที่แหล่งฝึกร้องขอว่าคณะจำเป็นต้องส่งนิสิตไปฝึกงานแห่งนั้นไว้ให้ในแต่ละ slot

3.4 หลังจากได้ร่าง slot แล้ว อาจารย์จะนำข้อมูลนี้ให้นิสิตในชั้นปีไปจัดสรรเลือกแหล่งฝึกกันเองตามข้อตกลงของนิสิตเอง

3.5 กรณีที่นิสิตไม่สามารถตกลงการเลือก slot ได้ หรือมีปัญหาในชั้นปี อาจารย์ผู้รับผิดชอบจะเข้าไปช่วยจัดสรรอีกที

3.6 หลังจากนิสิตได้ผลัดฝึกงานของตนเองครบทั้ง 7 ผลัดแล้ว ทางคณะฯ จะทำหนังสือส่งตัวและส่งประวัติของนิสิตไปยังแหล่งฝึกเพื่อยืนยันการฝึกงานกับแหล่งฝึกอีกครั้ง

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

4.1 ความหมายของการตัดสินใจ

วุฒิชัย จานงค์ (2523) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นเรื่องของการจัดการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และในการจัดการนั้น การตัดสินใจเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานทุก ๆ เรื่องทุก ๆ กรณีเพื่อดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ อาจมีเครื่องมือมาช่วยในการพิจารณา มีเหตุผลส่วนตัวอารมณ์ ความรักใคร่ชอบพอ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ และมีลักษณะเป็นกระบวนการอันประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป

บุษกร คำคง (2542) กล่าวว่า การตัดสินใจต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานจากเรื่องที่กำลังพิจารณา โดยใช้ความรู้พื้นฐานและข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับ นำมาผสมผสานกับการสรุปอ้างอิง เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย แสดงทิศทางนำไปสู่การตัดสินใจมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช¹³ ได้กล่าวว่า ในบรรดาทฤษฎีที่สำคัญของการตัดสินใจ อาจจำแนกได้อย่างน้อย 2 ประเภท ดังนี้

1) ทฤษฎีบรรทัดฐาน (Normative Theory) เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีลักษณะสำคัญ คือจะคำนึงถึงว่า แนวทางการตัดสินใจ น่าจะเป็น หรือควรจะเป็นเช่นใด จึงจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้ ซึ่งการพิจารณาว่าแนวทางใดเป็นแนวทางที่น่าจะเป็น หรือควรจะเป็นนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของบุคคลแต่ละคน ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันก็ได้ ดังนั้น การใช้ทฤษฎีนี้ ตัดสินใจในประเด็นปัญหาใด ๆ ก็ตาม จึงมีลักษณะที่ขึ้นอยู่กับมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเป็นเรื่องกำหนดว่า มีปัญหานั้น ๆ น่าจะหรือควรจะตัดสินใจอย่างไร จึงจะดีที่สุด ถูกต้องเหมาะสมที่สุด ซึ่งในทรรศนะของบุคคลอื่น ที่มีมาตรฐานความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อาจจะเห็นว่าไม่เหมาะสมก็ได้ ด้วยเหตุนี้ การตัดสินใจโดยใช้ทฤษฎีจึงมีลักษณะการพรรณนาแบบอุดมทัศน์ (Idea Type) มากกว่าจะเป็นแบบวิเคราะห์ถึงสภาพที่แท้จริง¹³

2) ทฤษฎีพรรณนา (Descriptive Theory) คือ เป็นทฤษฎีการตัดสินใจที่มีลักษณะแตกต่างกับทฤษฎีแรก กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่มีสาระสำคัญที่ว่า การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาหนึ่งๆจะต้องกระทำอย่างไร จึงจะสัมฤทธิ์ผลได้ ไม่ว่าผลของการตัดสินใจนั้น จะเป็นที่ชื่นชอบหรือพึงพอใจของผู้ตัดสินใจหรือไม่ก็ตาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การตัดสินใจ¹³

โดยใช้ทฤษฎีนี้ จะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ความรู้สึกนึกคิดใด หรือค่านิยมส่วนตัวของผู้ตัดสินใจมาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยมุ่งเน้นให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีเหตุผล มีความถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน ตลอดจนมีการนำเอาเทคนิคสมัยใหม่ต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการตัดสินใจด้วย เพื่อที่จะให้การตัดสินใจนั้น มีความถูกต้องเหมาะสมที่สุด

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2521) อโณทัย พึ่งทองหล่อ (2543) และ ดิน ปรัชญพฤทธิ์(2542) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจในทางที่คล้ายกันว่า เป็นการเลือกหรือไม่เลือกการดำเนินการ โดยคำนึงจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ

- 1) การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ
- 2) การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- 3) การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
- 4) การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียว
- 5) การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ
- 6) การติดตามและประเมินผลของการดำเนินการ¹³

แสวง รัตนมงคลมาศ (2545) ให้ความหมายของคำว่าตัดสินใจคือ การเลือกบนทางเลือก (Choice of Alternative) ซึ่งทางเลือกนั้นจะต้องประกอบด้วย

- 1) ทางเลือกหลายทาง หากมีทางเลือกทางเดียวไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจ
- 2) ต้องใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาโดยใช้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบการ ตัดสินใจด้วย
- 3) มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าการตัดสินใจนั้นทำไปเพื่ออะไร¹³

5. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ชูเพ็ญ วิบูลสันติ (2552) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานด้านการตลาดยาของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังเตรียมความพร้อมเข้ารับการฝึกงานการตลาดยา นักศึกษาที่ผ่านการฝึกงานการตลาดยามาแล้ว และบัณฑิตศึกษาที่มีประสบการณ์ฝึกการตลาดยา ปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของแหล่งฝึก (8 ข้อ) คุณลักษณะของตัวนักศึกษาเอง (11ข้อ) สภาพแวดล้อมของแหล่งฝึก (5 ข้อ) ปัจจัยด้านเกณฑ์หรือวิธีการที่กำหนดโดยแหล่งฝึก (9 ข้อ) และปัจจัยอื่น ๆ (5 ข้อ) โดยให้ตัวอย่างให้ความสำคัญ (สำคัญมาก, สำคัญน้อย, ไม่สำคัญ) สำหรับแต่ละข้อย่อย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของแหล่งฝึกในด้านความพร้อมในการรับนักศึกษาฝึกงาน มีแผนงานเกี่ยวกับฝึกอบรม คุณภาพของแผนงานและการฝึกอบรม เป็นอันดับต้น ๆ ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของตัวนักศึกษาเอง กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอันดับต้น ๆ ในด้านความมุ่งมั่นและจริงจังในการรับการฝึกปฏิบัติงาน ความพร้อมในการปรับเปลี่ยนตัวเองให้เหมาะกับงานที่ปฏิบัติ บุคลิกภาพของผู้ฝึก

ปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นในตัวเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการตลาด และความมีสัมมาคารวะและรู้จักกาลเทศะของผู้ฝึกปฏิบัติงาน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งฝึกนั้น ตัวอย่างให้มีความสำคัญกับความปลอดภัยของที่ฝึกหรือของที่ตั้งของแหล่งฝึกปฏิบัติงาน การเดินทางสะดวก เป็นปัจจัยต้น ๆ

ปัจจัยด้านหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยแหล่งฝึกนั้น กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในด้านการมีการฝึกทักษะครอบคลุม มีการแจ้งเนื้อหา/ตารางเวลาและกิจกรรมต่าง ๆ ในการฝึกงาน มีการมอบหมายผู้ดูแลการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้น ๆ

ปัจจัยอื่น ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญได้แก่ ช่วงเวลาที่แหล่งฝึกมาสัมภาษณ์เพื่อรับเข้าฝึกงาน ความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกด้านการตลาดยาก่อนข้างหลากหลายสามารถใช้ชี้แนะเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างฝ่ายนักศึกษาและแหล่งฝึกด้านการตลาดได้⁷

ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน พบว่าปัจจัยในการตัดสินใจ เลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการรับรู้ ด้านการจูงใจ ด้านทัศนคติ และ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกงาน คือ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย ประเภทการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ และรูปแบบของสถานประกอบการที่แตกต่างกัน⁸

ปณัสยา พิมพ์กลาง และคณะ (2562) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยเป็นการศึกษาก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากผลสำรวจนิสิตจำนวน 64 คน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงานได้แก่ มีแหล่งที่ฝึกใกล้ที่ฝึกงาน ความชอบส่วนตัว การเดินทางสะดวก บริษัทที่รับฝึกงานมีชื่อเสียง¹⁴

พรทวี เกื่อนคำแสน (2559) การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน ด้านปัจจัยจูงใจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัยจูงใจด้านความสำเร็จของงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยค่าจ้างมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าปัจจัยค่าจ้าง

ด้านสภาพในงานมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานอยู่ในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน¹⁵

กาญจนา พานิชการ และคณะ (2552) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกที่ทำงานของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาสถิติ ชั้นปีที่ 4 พบว่า มี 6 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกที่ทำงานของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคงของที่ทำงานและงานตรงกับสายวิชาที่เรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานเงินเดือนมูลฐาน โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ความชอบส่วนตัว และใกล้ที่พักอาศัย ปัจจัยด้านสวัสดิการ โบนัส และบรรยากาศรอบ ๆ ที่ทำงาน ปัจจัยด้านความชอบของผู้ปกครอง ความนิยมในสังคม และการเดินทางสะดวก ปัจจัยด้านชื่อเสียง ของที่ทำงาน และปัจจัยด้านที่ทำงานอยู่ในย่านธุรกิจ และเวลาในการทำงานมากกว่าปกติเงินเดือนสูง โดยที่ปัจจัยด้านความมั่นคงของที่ทำงานและงานตรงกับสายวิชาที่เรียน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด¹⁶

อนัญญา สองเมือง (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของเภสัชกรพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการเปรียบเทียบคะแนนประเมินพฤติกรรมการสอนของเภสัชกรพี่เลี้ยงโดยนักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 6 ที่มาฝึกงาน ณ โรงพยาบาลวารินชำราบในแต่ละกลุ่มที่มีจำนวนพี่เลี้ยงต่างกัน โดยจะแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 1 คน กลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 2 คน และกลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 4-7 คน ใช้แบบประเมินพฤติกรรมการสอนโดยประกอบด้วย 5 หมวดคำถาม ได้แก่ การปฐมนิเทศ การสื่อสารระหว่างฝึกงาน การประเมินระหว่างฝึกงาน การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความช่วยเหลือในการฝึกงาน จากผลการประเมินพบว่า คะแนนประเมินพฤติกรรมการสอนในกลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 1 และ 2 ราย ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ กลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 4-7 ราย ได้คะแนนน้อยที่สุดในทุกหมวดคำถาม และน้อยกว่ากลุ่มที่มีพี่เลี้ยง 1 และ 2 ราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) หมวดคำถามด้านการปฐมนิเทศ ได้คะแนนน้อยที่สุดในทุกกลุ่มเมื่อเทียบกับด้านอื่น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนักศึกษาฝึกงานส่วนใหญ่ คือ เรื่องภาระงานของพี่เลี้ยง และระยะเวลาในการอภิปรายกรณีศึกษาระหว่างวันที่จำกัด¹⁷

อาภรณ์ จตุรภทรวงศ์ และ อีราพร ชนะกิจ (2560) ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของเภสัชกรพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพด้านการบริหารทางเภสัชกรรม โดยได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับ ความหมายของเภสัชกรพี่เลี้ยง ข้อกำหนดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานแหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพและเภสัชกรพี่เลี้ยง การจัดโครงการหรือโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพเภสัชกรพี่เลี้ยง บทบาทและหน้าที่ของเภสัชกรพี่เลี้ยง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ณ แหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ และประโยชน์ที่เภสัชกรพี่เลี้ยงได้จากการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งมีทักษะทั้งด้านการสื่อสาร การ

บริหารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้สอนและชี้แนะแนวทางให้นักศึกษาเภสัชศาสตร์ผ่านรูปแบบการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะเป็นเภสัชกรที่ดีในอนาคตต่อไป โดยได้ข้อสรุปว่า หน้าที่ของเภสัชกรพี่เลี้ยงนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญในการที่จะสร้างเภสัชกรรุ่นใหม่ ทั้งนี้เพราะเภสัชกรพี่เลี้ยงเป็นต้นแบบสำคัญในการที่จะถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ทักษะ จรรยาบรรณวิชาชีพ ในการที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาเภสัชศาสตร์ได้พัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพเภสัชกรรมและเป็นเภสัชกรที่ดีในอนาคต อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพควรมีความต่อเนื่องในการจัดการสนับสนุนหรือการบริหารจัดการเรื่องระบบการพัฒนาและการรับรองคุณภาพเภสัชกรพี่เลี้ยงและแหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ รวมทั้งความก้าวหน้าในสายงานของเภสัชกรพี่เลี้ยงอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น¹¹

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1.รูปแบบการวิจัย
- 2.สถานที่ทำวิจัย
- 3.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 4.ตัวแปรที่ศึกษา
- 5.วิธีการดำเนินการวิจัย
6. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 7.การวิเคราะห์ข้อมูล
- 8.ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

1. รูปแบบการวิจัย (Study design)

เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยใช้วิธีวิจัยแบบการสำรวจผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลทางแบบสอบถาม(Questionnaire)

ขอบเขตงานวิจัย

ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ ช่วงเวลาสำรวจอยู่ในระหว่างเดือน มกราคม 2565 - กุมภาพันธ์ 2565

2. สถานที่ทำวิจัย (Study setting)

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยบูรพา พิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

3.1 เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria)

3.1.1 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขาเน้นบริหารเภสัชกรรมที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 6 (รหัสชั้นต้นด้วย 59) และนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขาเน้นบริหารเภสัชกรรมที่ไม่ใช่รหัส 59 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับนิสิตรหัส 59

3.1.2 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขาเน้นบริหารเภสัชกรรมที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 5 (รหัสชั้นต้นด้วย 60) และนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขาเน้นบริหารเภสัชกรรมที่ไม่ใช่รหัส 60 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับนิสิตรหัส 60

3.1.3 นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 (รหัสชั้นต้นด้วย 61) และนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่ไม่ใช่รหัส 61 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับนิสิตรหัส 61

3.2 เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria)

ไม่มี

การคำนวณตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คำนวณได้จากสูตรการหาขนาดตัวอย่างกรณีทราบขนาดจำนวนประชากรจากหลักการคำนวณของสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน อีรุณี เอกะกุล 2543) มีดังนี้

$$n = \frac{\chi^2 N p (1-p)}{e^2 (N-1) + \chi^2 p (1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2 = 3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p=0.5)

1. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขานั้่นบริหารเภสัชกรรมที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 6 (รหัสขึ้นต้นด้วย 59) และ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขานั้่นบริหารเภสัชกรรมที่ไม่ใช่รหัส 59 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับ นิสิตรหัส 59 จำนวน 84 คน

$$\text{จาก } n = \frac{\chi^2 N p(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{3.841 \times 84 \times 0.5(1-0.5)}{0.05^2(84-1) + 3.841 \times 0.5(1-0.5)}$$

$$n = 70 \text{ คน}$$

2. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขานั้่นบริหารเภสัชกรรมที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 5 (รหัสขึ้นต้นด้วย 60) และ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ สาขานั้่นบริหารเภสัชกรรมที่ไม่ใช่รหัส 60 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับ นิสิตรหัส 60 จำนวน 73 คน

$$\text{จาก } n = \frac{\chi^2 N p(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{3.841 \times 73 \times 0.5(1-0.5)}{0.05^2(73-1) + 3.841 \times 0.5(1-0.5)}$$

$$n = 62 \text{ คน}$$

3. นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 (รหัสขึ้นต้นด้วย 61) และนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ที่ไม่ใช่รหัส 61 แต่เป็นนิสิตที่มีสิทธิ์เลือกแหล่งฝึกงานพร้อมกับนิสิตรหัส 61 จำนวน 134 คน

$$\text{จาก } n = \frac{\chi^2 N p(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{3.841 \times 134 \times 0.5(1-0.5)}{0.05^2(134-1) + 3.841 \times 0.5(1-0.5)}$$

$$n = 100 \text{ คน}$$

ดังนั้น ในการศึกษาจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

จากนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 4 (รหัส61) และนิสิตเภสัชศาสตร์ที่ฝึกงานพร้อมรหัส 61 จำนวน 100 คน

นิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 5 (รหัส60) และนิสิตเภสัชศาสตร์ที่ฝึกงานพร้อมรหัส 60 จำนวน 62 คน

และนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 6 (รหัส59) และนิสิตเภสัชศาสตร์ที่ฝึกงานพร้อมรหัส 59 จำนวน 70 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ข้อมูลตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลคุณลักษณะของโรงพยาบาล และร้านยา ข้อมูลทัศนคติของนิสิตต่อการเลือกแหล่งฝึก

4.2 ข้อมูลตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกของนิสิต แบ่งออกเป็น ปัจจัยด้านการรับรู้ ปัจจัยด้านการตั้งใจ ปัจจัยด้านทัศนคติ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยผู้ตอบต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละประโยค แบ่งระดับการประเมินผลออกเป็น 5 ระดับ (Likert scale) อ้างอิงจากการศึกษาของศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล⁸ (2559)

กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนของการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้กำหนดเกณฑ์การแปล ความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือมีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยหรือมีระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจหรือมีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยหรือมีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือมีระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยผู้ตอบต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละประโยค โดยแบ่งระดับการประเมินผลออกเป็น 5 ระดับ (Likert scale) จากมากไปน้อย ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนนของการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้กำหนดเกณฑ์การแปล ความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือมีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยหรือมีระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจหรือมีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยหรือมีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือมีระดับน้อยที่สุด

5.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 2 ขั้นตอน คือ

5.2.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

แบบสอบถามถูกนำไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมทางเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแต่ละคำถาม โดยนำมาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Object Congruence : IOC) ถ้าค่า IOC มากกว่า 0.5 แสดงว่าแบบสอบถามข้อนั้นวัดตรงตามวัตถุประสงค์

5.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test)

โดยหลังจากตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ยอมรับได้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามากกว่า 0.7

6.วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ทบทวนวรรณกรรม หาข้อมูลด้านปัจจัยต่างๆเพื่อกำหนดตัวแปร เขียนโครงร่างวิจัย

6.2 พัฒนาเครื่องมือวิจัย(แบบสอบถาม) โดยรวบรวมตัวแปรจากการทบทวนวรรณกรรม

6.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

6.3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยติดต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

6.3.2 ตรวจสอบความเที่ยง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย

6.4 ขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย โดยหลังจากได้รับการพิจารณาแล้วผู้วิจัยจะส่งแบบสำรวจผ่านทางออนไลน์ด้วยระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และรูปแบบ QR code ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และส่งแบบสอบถามออนไลน์เข้าสู่กลุ่มไลน์

6.5 หลังจากได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะจัดการข้อมูล และวิเคราะห์ผล จากนั้นจะสรุปผลการศึกษา

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม STATA

7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยด้านต่าง ๆ ข้อมูลต่อเนื่อง (continuous data) วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่กรณีข้อมูลแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติจะวิเคราะห์ด้วยค่ามัธยฐาน (median) และ พิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (interquartile range) ข้อมูลแจกแจงนับ (categorical data) ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละเพื่อบรรยายประเภทข้อมูลแจกแจงนับ

7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การทดสอบฟิชเชอร์ (Fisher's exact test) สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's correlation) กรณีข้อมูลตัวแปรต่อเนื่องมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งแบบปกติ จะใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) และหาปัจจัยทำนายร่วมด้วยสถิติวิเคราะห์ regression analysis

8. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

โครงการวิจัยนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว เลขที่ IRB1-099/2564 ดังแสดงในภาคผนวก

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ เป็นการศึกษาในรูปแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน ประกอบด้วยนิสิตชั้นปีที่ 4 44 คน (ร้อยละ 31.1) ปีที่ 5 63 คน (ร้อยละ 46.7) และชั้นปี 6 28 คน (ร้อยละ 20.7) แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

4.4 ทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

4.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของนิสิตที่เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 135 คน โดยส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 77.8 อายุของกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่เข้าร่วมการวิจัยโดยเฉลี่ย 23.3 ± 1.3 ปี ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) อยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 ร้อยละ 47.8 รายได้ครอบครัวต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 65.2 และรายรับของนิสิตต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 48.9 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาเกิดที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร ชลบุรี และนครราชสีมา และปัจจุบันพักอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี กรุงเทพมหานคร และฉะเชิงเทรา ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

คุณลักษณะส่วนบุคคล	N = 135	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	105	77.8
ชาย	30	22.2

คุณลักษณะส่วนบุคคล	N = 135	
	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี), mean $\pm$ SD (min, max)	23 $\pm$ 1.3 (21, 27)	
สถานภาพนิสิต		
กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร เกษตรศาสตรบัณฑิต (ภ.บ.ปรับปรุง 56-ป.ตรี 6 ปี ปกติ)	134	99.3
กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่เป็นบุคคลภายนอก	1	0.7
ปีการศึกษาที่เข้าเรียน		
ปี พ.ศ. 2560	59	43.7
ปี พ.ศ. 2561	41	30.4
ปี พ.ศ. 2559	28	20.7
ปี พ.ศ. 2558	4	3.0
อื่นๆ	3	2.2
ชั้นปีการศึกษา		
ปี 5	63	46.7
ปี 4	42	31.1
ปี 6	28	20.8
ชั้นปีอื่นๆ	2	1.5
เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX)		
2.51 - 3.00	64	47.8
3.01 - 3.50	38	28.1
2.00 - 2.50	20	14.8
3.51 - 4.00	13	9.6
ต่ำกว่า 2.00	0	0
รายได้ครอบครัวต่อเดือน		
มากกว่า 50,000 บาท	88	65.2
40,001-50,000 บาท	23	17.0
30,001-40,000 บาท	12	8.9
20,001-30,000 บาท	9	6.7
10,000-20,000 บาท	3	2.2
รายรับของนิสิตโดยเฉลี่ยต่อเดือน		

คุณลักษณะส่วนบุคคล	N = 135	
	จำนวน	ร้อยละ
5,001-10,000 บาท	66	48.9
10,001-15,000 บาท	43	31.9
15,001-20,000 บาท	14	10.4
>20,000 บาท	9	6.7
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	2.2
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	109	80.7
หย่า	14	10.4
พ่อหรือแม่เสียชีวิต	6	4.4
แยกกันอยู่ตามอาชีพ	6	4.4

4.2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

4.2.1 ข้อมูลของโรงพยาบาลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ในส่วนที่เป็นโรงพยาบาลสำหรับภาคบังคับและสาขานั้น ลักษณะโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์เลือกไปฝึกงานมากที่สุด คือ โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด คิดเป็น ร้อยละ 67.4 โดยนิสิตต้องการฝึกในทำเลที่ตั้งใกล้ภูมิลำเนา (ร้อยละ 45.9) ด้านลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง (ร้อยละ 89.6) ลำดับรองลงมาได้แก่ มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น (ร้อยละ 86.7) และมีความใส่ใจ มีเวลาในการสอน (ร้อยละ 82.2) โดยนิสิตสาขานั่นบริบาลเภสัชกรรมเลือกที่จะฝึกงานผลิตบังคับบริบาลเภสัชกรรมอายุรศาสตร์และผลิตบังคับบริบาลเภสัชกรรมผู้ป่วยนอกในรูปแบบ onsite มากกว่า online (ร้อยละ 96.7) ส่วนผลิตบังคับระบบยาเลือกที่จะฝึกในรูปแบบ onsite มากกว่า online (ร้อยละ 85.7) ดังแสดงในตารางที่ 2

4.2.2 ข้อมูลของร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ในส่วนที่เป็นร้านยาสำหรับภาคบังคับและสาขานั้น ลักษณะร้านยาที่นิสิตประสงค์เลือกไปฝึกงานมากที่สุด คือ ร้านยาคุณภาพ คิดเป็น ร้อยละ 51.1 โดยนิสิตต้องการฝึกในทำเลที่ตั้ง อยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือ ตลาด (ร้อยละ 46.7) ด้านลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง (ร้อยละ 92.6) ลำดับรองลงมาได้แก่ มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น (ร้อยละ 88.1) และมีความใส่ใจ มีเวลาในการสอน (ร้อยละ 85.7) ดังแสดงในตารางที่ 2

ละ 87.4) โดยนิสิตสาขาเน้นบริหารเภสัชกรรมมากกว่าร้อยละ 50 มีความต้องการเลือกฝึกร้านยา ศ.ศ.ภ.ท. และ ร้อยละ 95.6 ต้องการฝึกงานในรูปแบบ onsite มากกว่า online ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ข้อมูลแหล่งฝึก	N = 135	
	จำนวน	ร้อยละ
โรงพยาบาล (สำหรับภาคบังคับและสาขาเน้น)		
ลักษณะโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์เลือกไปฝึกงานมาก		
โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด	91	67.4
โรงพยาบาลชุมชน	23	17
โรงพยาบาลสังกัดโรงเรียนแพทย์	10	7.4
โรงพยาบาลเอกชน	11	8.1
ทำเลที่ตั้ง		
ใกล้ภูมิตำเนา	62	45.9
อยู่ที่ใดก็ได้	43	31.9
อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล	18	13.3
อยู่ใกล้มหาวิทยาลัยบูรพา	9	6.7
อื่นๆ	3	2.2
คุณลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยง (preceptor) ที่โรงพยาบาลที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด (กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใจดีเป็นกันเอง	121	89.6
มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น	117	86.7
มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอน	111	82.2
มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวคิดการอภิปรายกรณีศึกษาได้ดี	107	79.3
มีความเข้มงวด	17	12.6
รูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน (training) ของแหล่งฝึกที่ชัดเจนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต		
เห็นด้วย	129	95.6
ไม่เห็นด้วย	6	4.4

ตารางที่ 3 ข้อมูลของร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ข้อมูลแหล่งฝึก	N = 135	
	จำนวน	ร้อยละ
ร้านยา (สำหรับภาคบังคับและสาขานั้น)		
ลักษณะร้านยาที่นิสิตประสงค์เลือกไปฝึกงาน		
ร้านยาคุณภาพ	69	51.1
ร้านยาเดี่ยว (stand-alone)	36	26.7
ร้านยา chain store ที่เป็นเครือข่ายของไทย	21	15.6
ร้านยา chain store ที่เป็นเครือข่ายของต่างประเทศ	9	6.7
ทำเลที่ตั้ง		
อยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือ ตลาด	63	46.7
ใกล้ภูมิลำเนา	44	32.6
อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว	25	18.5
อื่นๆ	3	2.2
คุณลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยง (preceptor) ที่ร้านยาที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด (กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ใจดีเป็นกันเอง	125	92.6
มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น	119	88.1
มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอน	118	87.4
มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวทางการอภิปรายกรณีศึกษาได้ดี	109	80.7
มีความเข้มงวด	14	10.4
ร้านยาที่รุ่นพี่แนะนำ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต		
เห็นด้วย	131	97.0
ไม่เห็นด้วย	4	3.0

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

ด้านชื่อเสียงของแหล่งฝึกงาน ที่เป็นที่รู้จัก นิสิตโดยส่วนใหญ่ นิสิตร้อยละ 45.9 พบว่ามีผลในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อม นิสิตร้อยละ 67.4 พบว่ามีผลในระดับมากที่สุด ด้านความรู้ที่คาดว่าจะได้รับจากแหล่งฝึก นิสิตร้อยละ 47.4 มีความเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกในระดับมากที่สุด ด้านรูปแบบงานที่ให้ฝึกปฏิบัติมีหลากหลาย นิสิตร้อยละ 51.1 พบว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านมีลักษณะงานที่ตรงกับที่สนใจ นิสิตร้อยละ 55.6 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านอยากเลือกแหล่งฝึกที่ให้โอกาสลงฝึกปฏิบัติงานเอง นิสิตร้อยละ 52.6 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านอยากเลือกแหล่งฝึกงานที่มีเภสัชกรพี่เลี้ยงใจดี นิสิตร้อยละ 71.9 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านอยากเลือกฝึกงานใกล้บ้าน นิสิตร้อยละ 44.4 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านอยากเลือกฝึกงานที่เดินทางได้สะดวก พบว่านิสิตร้อยละ 71.1 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านอยากเลือกแหล่งฝึกงานที่มีค่าครองชีพไม่สูงมาก พบว่านิสิตร้อยละ 45.2 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านสถานที่ฝึกงานตั้งอยู่ในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ พบว่านิสิตร้อยละ 37 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง ด้านความสะดวกในการเดินทางไปกลับ พบว่านิสิตร้อยละ 70.4 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านการฝึกงานมีโอกาสได้รับพิจารณาเพื่อเข้ารับการงานต่อในอนาคต พบว่านิสิตร้อยละ 45.9 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านค่าครองชีพไม่สูงมาก พบว่านิสิตร้อยละ 42.2 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านพี่เลี้ยงเภสัชกรใจดีเป็นกันเอง พบว่านิสิตร้อยละ 79.3 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด ด้านมีที่พักอาศัยให้ พบว่านิสิตร้อยละ 30.4 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกในแต่ละด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 4 คะแนน ซึ่งหมายถึงนิสิตโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยในแต่ละด้านมีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ปัจจัย	ระดับความเห็น จำนวน (ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
แหล่งที่ฝึกงานมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก	40 (29.6)	62 (45.9)	28 (20.7)	5 (3.7)	0
มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี	91 (67.4)	40 (29.6)	4 (3.0)	0	0
ความรู้ที่คาดว่าจะได้รับ	64 (47.4)	59 (43.7)	11 (8.1)	1 (0.7)	0
มีงานให้ฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย	69 (51.1)	54 (40)	11 (8.1)	1 (0.7)	0
มีแผนกหรือลักษณะงานที่ตรงกับที่สนใจ	75 (55.6)	48 (35.6)	12 (8.9)	0	0
อยากเลือกแหล่งฝึกที่ให้โอกาสลงฝึกปฏิบัติงานเอง	71 (52.6)	51 (37.8)	13 (9.6)	0	0
อยากเลือกแหล่งฝึกที่มีเภสัชกรที่เลี้ยงใจดี	97 (71.9)	32 (23.7)	6 (4.4)	0	0
อยากเลือกฝึกงานใกล้บ้าน	60 (44.4)	22 (16.3)	37 (27.4)	12 (8.9)	4 (3.0)
อยากเลือกฝึกงานที่เดินทางได้สะดวก	96 (71.1)	31 (23.0)	8 (5.9)	0	0
อยากเลือกแหล่งฝึกงานที่มีค่าครองชีพไม่สูงมาก	61 (45.2)	44 (32.6)	25 (18.5)	4 (3.0)	1 (0.7)
แหล่งสถานที่ฝึกงานตั้งอยู่ในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	34 (25.2)	39 (28.9)	50 (37)	10 (7.4)	2 (1.5)
ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับ	95 (70.4)	36 (26.7)	4 (3.0)	0	0
การฝึกงานมีโอกาสได้รับพิจารณาเพื่อเข้ารับการทำงานต่อในอนาคต	62 (45.9)	42 (31.1)	31 (23)	0	0

ปัจจัย	ระดับความเห็น จำนวน (ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ค่าครองชีพไม่สูงมาก	57 (42.2)	54 (40)	20 (14.8)	3 (2.2)	1 (0.7)
พี่เลี้ยงเกษัชรใจดีเป็นกันเอง	107 (79.3)	25 (18.5)	3 (2.2)	0	0
มีที่พักอาศัยให้	33 (24.4)	39 (28.9)	41 (30.4)	15 (11.1)	7 (5.2)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน

ปัจจัย	Mean	SD	ระดับความเห็น
แหล่งที่ฝึกงานมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก	4.0	0.8	มาก
มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี	4.6	0.5	มากที่สุด
ความรู้ที่คาดว่าจะได้รับ	4.4	0.7	มาก
มีงานให้ฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย	4.4	0.7	มาก
มีแผนหรือลักษณะงานที่ตรงกับที่สนใจ	4.5	0.7	มากที่สุด
อยากเลือกแหล่งฝึกที่ให้โอกาสลองฝึกปฏิบัติงานเอง	4.4	0.7	มาก
อยากเลือกแหล่งฝึกที่มีเกษัชรพี่เลี้ยงใจดี	4.7	0.6	มากที่สุด
อยากเลือกฝึกงานใกล้บ้าน	3.9	1.2	มาก
อยากเลือกฝึกงานที่เดินทางได้สะดวก	4.7	0.6	มากที่สุด
อยากเลือกแหล่งฝึกงานที่มีค่าครองชีพไม่สูงมาก	4.2	0.9	มาก
แหล่งสถานที่ฝึกงานตั้งอยู่ในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	3.7	1.0	มาก

ปัจจัย	Mean	SD	ระดับความเห็น
ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับ	4.7	0.5	มากที่สุด
การฝึกงานมีโอกาสได้รับพิจารณาเพื่อเข้ารับการจ้างงานต่อในอนาคต	4.2	0.8	มาก
ค่าครองชีพไม่สูงมาก	4.2	0.8	มาก
พี่เลี้ยงเกสซุขใจดีเป็นกันเอง	4.8	0.5	มากที่สุด
มีที่พักอาศัยให้	3.6	1.1	ปานกลาง

4.4 ทศนคติต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน

ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้ ด้านการฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์ นิสิตโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.1 พบว่ามีผลในระดับมากที่สุด ปัจจัยความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถานฝึกงาน ร้อยละ 46.7 พบว่ามีผลในระดับมากที่สุด ด้านการฝึกงานควรมีเพื่อนไปด้วยในทุกแหล่งฝึก นิสิตร้อยละ 37.0 มีความเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกในระดับมากที่สุด การฝึกงานมีโอกาสทำให้เกิดภาวะเครียดได้ง่าย ร้อยละ 43.0 พบว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก ร้อยละ 40.0 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง ด้านการได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึก นิสิตร้อยละ 42.2 คิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก ด้านอยากเลือกฝึกงานที่สบาย นิสิตร้อยละ 33.3 มีความเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกในระดับมากที่สุด ด้านเลือกเพราะคิดว่าจะได้ทำงาน ณ แหล่งฝึกนั้นในอนาคต ร้อยละ 38.5 พบว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง 6 และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกในแต่ละด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 4 คะแนน ซึ่งหมายถึงนิสิตโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยในแต่ละด้านมีส่วนสำคัญต่อการเลือกแหล่งฝึกในระดับมาก ดังแสดงในตาราง 7

ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็น (ทัศนคติ) ของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

ทัศนคติ	ระดับความเห็น จำนวน (ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์	96 (71.1)	39 (28.9)	0	0	0
ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถานฝึกงาน	63 (46.7)	52 (38.5)	19 (14.1)	1 (0.7)	0
การฝึกงานควรมีเพื่อนไปด้วยในทุกแหล่งฝึก	50 (37.0)	40 (29.6)	33 (24.4)	7 (5.2)	5 (3.7)
การฝึกงานมีโอกาสทำให้เกิดภาวะเครียดได้ง่าย	58 (43.0)	44 (32.6)	29 (21.5)	2 (1.5)	2 (1.5)
บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	19 (14.1)	26 (19.3)	54 (40.0)	26 (19.3)	10 (7.3)
การได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึก	53 (39.3)	57 (42.1)	21 (15.6)	2 (1.5)	2 (1.5)
อยากเลือกฝึกงานที่สบาย	45 (33.3)	40 (29.6)	42 (31.1)	8 (6.0)	0
เลือกเพราะคิดว่าจะได้ทำงาน ณ แหล่งฝึกนั้นในอนาคต	24 (17.8)	29 (21.5)	52 (38.5)	23 (17.0)	7 (5.2)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน

ปัจจัย	Mean	SD	ระดับความเห็น
การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์	4.7	0.5	มากที่สุด
ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถานฝึกงาน	4.3	0.7	มาก
การฝึกงานควรมีเพื่อนไปด้วยในทุกแหล่งฝึก	3.9	1.1	มาก
การฝึกงานมีโอกาสนำให้เกิดภาวะเครียดได้ง่าย	4.1	0.9	มาก
บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	3.1	1.1	ปานกลาง
การได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึก	4.2	0.8	มาก
อยากเลือกฝึกงานที่สบาย	3.9	0.9	ปานกลาง
เลือกเพราะคิดว่าจะได้ทำงาน ณ แหล่งฝึกนั้นในอนาคต	3.3	1.1	น้อย

4.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

4.5.1 จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้ ด้านการสนใจ กับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation) พบว่าทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับปัจจัยภาพรวมของการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก ($r = 0.9$, $p \text{ value} < 0.001$) และ ($r = 0.8$, $p \text{ value} < 0.001$) ตามลำดับ

4.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านข้อมูลแหล่งฝึกโรงพยาบาล ข้อมูลแหล่งฝึกร้านยากับ การเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ด้านลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศ เกรดเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน รายได้ของนิสิตโดยเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดา มารดา ลักษณะโรงพยาบาลและร้านยา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน แต่ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \text{ value} = 0.017$) ดังแสดงในตารางที่ 8

4.5.3 การความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับ การตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานด้วยวิธีหาตัวแปรทำนายร่วมด้วยสถิติ multivariable regression พบว่าไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้เพราะข้อมูลจากตารางที่ 4.8 มีเพียงตัวแปรเดียวที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรด้านทำเลที่ตั้ง

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน

ตัวแปรต้น	N = 135				p value ^a
	ระดับความเห็นมากที่สุด (n = 61)		ระดับความเห็นปานกลาง-มาก (n = 74)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงาน					
เพศ					0.839
ชาย	13	21.3	17	23.0	
หญิง	48	78.7	57	77.0	
เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX)					0.840
2.00-25.0	10	16.4	10	13.5	
2.51-3.00	28	44.0	36	48.7	
3.01-3.50	16	26.1	22	29.7	
3.51-4.00	7	11.5	6	8.1	
รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน (บาท)					0.873
ต่ำกว่า 10,000	0	0.0	0	0.0	
10,000-20,000	2	3.3	1	1.4	

ตัวแปรต้น	N = 135				p value ^a
	ระดับความเห็นมากที่สุด (n = 61)		ระดับความเห็นปานกลาง-มาก (n = 74)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
20,001-30,000	3	4.9	6	8.1	
30,001-40,000	6	9.8	6	8.1	
40,001-50,000	11	18.1	12	16.2	
มากกว่า 50,000	39	63.9	49	66.2	
รายได้ของนิสิตโดยเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)					0.829
ต่ำกว่า 5,000	2	3.2	1	1.3	
5,001-10,000	30	49.2	36	48.7	
10,001-15,000	19	31.2	24	32.4	
15,001-20,000	5	8.2	9	12.2	
มากกว่า 20,000	5	8.2	4	5.4	
สถานภาพสมรสของบิดา มารดา					0.335
หย่า	5	8.2	9	12.2	
อยู่ด้วยกัน	51	83.6	58	78.4	
แยกกันอยู่ตามอาชีพ	4	6.6	2	2.7	
พ่อหรือแม่เสียชีวิต	1	1.6	5	6.7	

ตัวแปรต้น	N = 135				p value ^a
	ระดับความเห็นมากที่สุด (n = 61)		ระดับความเห็นปานกลาง-มาก (n = 74)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของแหล่งฝึก (โรงพยาบาล) และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงาน					
ลักษณะโรงพยาบาล					0.200
โรงพยาบาลชุมชน	6	9.8	17	23.0	
โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด	45	73.8	46	62.2	
โรงพยาบาลสังกัดโรงเรียนแพทย์	4	6.6	6	8.1	
โรงพยาบาลเอกชน	6	9.8	5	6.7	
ทำเลที่ตั้ง					0.017
ใกล้ภูมิสำเนา	35	57.4	27	36.5	
อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล	7	11.5	11	14.9	
อยู่ใกล้มหาวิทยาลัยบูรพา	2	3.3	7	9.4	
อยู่ที่ใดก็ได้	14	23.0	29	39.2	
อื่นๆ	3	4.9	0	0.00	
รูปแบบการฝึกปฏิบัติงานของแหล่งฝึกที่ชัดเจน					1.000
ไม่เห็นด้วย	3	4.9	3	4.1	

ตัวแปรต้น	N = 135				p value ^a
	ระดับความเห็นมากที่สุด (n = 61)		ระดับความเห็นปานกลาง-มาก (n = 74)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
เห็นด้วย	58	95.1	71	95.9	
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของแหล่งฝึก (ร้านยา) และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงาน					
ลักษณะร้านยา					0.496
ร้านยา chain store เครือข่ายไทย	10	16.4	11	14.9	
ร้านยา เครือข่ายของต่างประเทศ	5	8.3	4	5.4	
ร้านยาเดี่ยว	19	31.2	17	23.0	
ร้านยาคุณภาพ	27	44.1	42	56.7	
ทำเลที่ตั้ง					0.114
ใกล้ภูมิสำเนา	26	42.6	18	24.3	
อยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือ ตลาด	23	37.7	40	54.1	
อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว	11	18.0	14	18.9	
ร้านยาที่รุ่นพี่แนะนำมีผลต่อการเลือก					1.000
ไม่เห็นด้วย	2	3.3	2	2.7	
เห็นด้วย	59	96.7	72	97.3	

^a Fisher's exact test

บทที่ 5

วิจารณ์ผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ และศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตเภสัชศาสตร์ที่เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 135 คน ประกอบด้วยนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 44 คน (ร้อยละ 31.1) ปีที่ 5 จำนวน 63 คน (ร้อยละ 46.7) และชั้นปี 6 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 20.7) อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 77.8 และพบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559)⁸ พบว่าเพศไม่ส่งผลต่อการเลือกแหล่งฝึกประสบการณ์อาชีพ เนื่องจากนิสิตเพศชายและเพศหญิงสามารถตัดสินใจในการเลือกแหล่งฝึกงานได้อย่างเท่าเทียมกัน

ด้านเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.8 มีเกรดเฉลี่ยสะสมในช่วง 2.51 - 3.00 และพบว่าเกรดเฉลี่ยไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ อติเรก นวลศรี และคณะ (2560)¹⁸ ศึกษาปัจจัยในการเลือกอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ย ไม่มีความสัมพันธ์ในการเลือกอาชีพของนักศึกษา เนื่องจากนิสิตแต่ละคนมีความสนใจในสายงานที่แตกต่างกันออกไปตามความถนัดหรือความพึงพอใจส่วนตัว เกรดเฉลี่ยสะสมจึงไม่ส่งผลต่อการเลือกแหล่งฝึก

ด้านรายได้ครอบครัว โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.2 มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท และพบว่ารายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน อาจเป็นเพราะรายได้แต่ละครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้เกิน 50,000 บาทต่อเดือน ส่งผลให้นิสิตสามารถมีตัวเลือกแหล่งฝึกได้หลากหลายโดยไม่มีความจำเป็นจะต้องคำนึงถึงเรื่องค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันในแต่ละแหล่งฝึก¹⁸

ด้านรายรับของนิสิต โดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 48.9 และพบว่ารายรับของนิสิตไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬารักษ์ ศรีเมืองไหม

(2011)¹⁹ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่ารายได้ต่อเดือนของนักศึกษาและรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเรียนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากรายได้ของแต่ละครอบครัวของนิสิตเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีรายได้เกิน 50,000 บาท ซึ่งอยู่ในระดับรายได้สูง หากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการใช้จ่ายสำหรับฝึกงานเพิ่มนอกเหนือจากรายรับของนิสิตปกติ ครอบครัวยังมีความสามารถที่จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนเกินนั้นได้

ด้านสถานภาพสมรสของบิดามารดา โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง คือ อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 80.7 โดยปัจจัยด้านสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึก สอดคล้องกับการศึกษาของพรชัย พุทธรักษ์ (2555)²⁰ อาจเป็นเพราะสถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็นเพียงปัจจัยเสริมในการตัดสินใจของนิสิตหากนิสิตมีความจำเป็นต้องดูแลมารดาหรือบิดากรณีแยกทางกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งของแหล่งฝึกด้วย หากทำเลใกล้ภูมิลำเนา นิสิตก็สามารถพักอยู่ที่บ้านกับครอบครัวของตนได้

5.2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

5.2.1 ข้อมูลของโรงพยาบาลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ผลการศึกษาพบว่า โรงพยาบาลสำหรับภาคบังคับและสาขานั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากประสงค์เลือกไปฝึกงานที่โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัดมากที่สุด ร้อยละ 67.4 อาจเป็นเพราะโรงพยาบาลมีศักยภาพในการเป็นแหล่งฝึกอบรวมความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในแต่ละสาขา และมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรและแหล่งปฏิบัติการฝึกงาน ทำให้ได้รับประสบการณ์²¹

ด้านทำเลที่ตั้งโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างต้องการฝึกในทำเลที่ตั้งใกล้ภูมิลำเนามากที่สุด ร้อยละ 45.9 และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน (p value = 0.017) สอดคล้องกับการศึกษาของคุณिता ไตรอังกูร (2562)²² ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านสถานที่ตั้งทำงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงาน การเลือกฝึกงานหรือทำงานในทำเลที่ตั้งใกล้ภูมิลำเนาอาจมีผลดีในแง่ให้ความรู้สึกเหมือนนิสิตได้กลับบ้านของตนเอง และยังช่วยลดเรื่องภาระค่าใช้จ่ายเรื่องที่พักอาศัย

ด้านลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง ร้อยละ 89.6 มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น ร้อยละ 86.7 มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอน ร้อยละ 82.2 มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวความคิดการอธิบายกรณีศึกษาได้ดี ร้อยละ 79.3 และมีความเข้มงวด 12.6 เนื่องจากหากนิสิตมีปัญหาจากการฝึกงาน จะสามารถปรึกษาพี่เลี้ยงเภสัชกรได้ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยงไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกแหล่งฝึกงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร ยิฐธรรม (2553)²³

5.2.2 ข้อมูลของร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

ผลการศึกษาพบว่า ร้านยาสำหรับภาคบังคับและสาขานั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 51.1 ประสงค์เลือกไปฝึกงานที่ร้านยาคุณภาพ จากศึกษาของ ปาริชาติ แก้วอ่อน และคณะ (2555)²⁴ พบว่าร้านยาคุณภาพซึ่งผ่านการรับรองจากสภาเภสัชกรรมให้บริการที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มากกว่าร้านยาแผนปัจจุบันทั่วไป เนื่องจากร้านยาคุณภาพน่าจะมีมาตรฐานในด้านการฝึกงานมากกว่าร้านยาทั่วไป ทำให้นิสิตประสงค์ที่จะไปฝึกที่ร้านยาคุณภาพมาก

ด้านทำเลที่ตั้งร้านยา โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.7 ต้องการฝึกในทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองหรือ ตลาดมากที่สุด เนื่องจาก ทำเลที่ตั้งจะส่งผลด้านการพบเจอกรณีศึกษาที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงจำนวนกรณีศึกษาที่นิสิตจะได้ศึกษา หากทำเลของร้านยาดังอยู่ในเขตชุมชนหรือในตัวเมือง ก็จะสามารถพบเจอกรณีศึกษาได้หลากหลายกว่าร้านยาในเขตชนบท

ด้านลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยงที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด คือ ใจดีเป็นกันเอง ร้อยละ 92.6 มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น ร้อยละ 88.1 มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอน ร้อยละ 87.4 มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวคิดการอธิบายกรณีศึกษาได้ดี ร้อยละ 80.7 และมีความเข้มงวด ร้อยละ 10.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร ยิฐธรรม (2553)²³ ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากหากนิสิตมีปัญหาจากการฝึกงาน จะสามารถปรึกษาพี่เลี้ยงเภสัชกรได้ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ผลการศึกษาพบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้ จากค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกในด้านรับรู้และด้านจิตใจ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 4 คะแนน ซึ่งหมายถึงนิสิตโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยในแต่ละด้านมีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานในระดับมาก เช่น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี อยากเลือกฝึกงานที่เดินทางได้สะดวก เป็นต้น สอดคล้องกับศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559)⁸ ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์รวมด้านรับรู้และด้านจิตใจ ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 เนื่องจากนิสิตแต่ละคนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งฝึกจากแหล่งต่างๆ ทำให้นิสิตสามารถนำข้อมูลนั้นมาเป็นปัจจัยเพื่อตัดสินใจเลือกได้ตาม

ความคิดของแต่ละคน เมื่อได้ข้อมูลที่บ่งบอกว่าแหล่งฝึกใดมีจุดเด่นอะไร เช่น สวัสดิการ หรือความรู้ที่จะได้รับ หากตรงตามความต้องการของนิสิต ปัจจัยด้านการรับรู้และแรงจูงใจจึงมีความสำคัญมาก

5.4 ทศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบปัจจัยที่มีผลต่อทศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้ จากค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกในแต่ละด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยประมาณ 4 คะแนน ซึ่งหมายถึงนิสิตโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยในแต่ละด้านมีส่วนสำคัญต่อการเลือกแหล่งฝึกในระดับมาก เช่น การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์ ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถานฝึกงาน เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559)⁸ ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าผลการวิเคราะห์ด้านทศนคติ ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.52 เนื่องจากนิสิตหลายคนมีแหล่งฝึกที่ต้องการไปอยู่ในใจไว้แล้ว อาจได้ข้อมูลของแหล่งฝึกจากรุ่นพี่ที่เคยไปฝึกบอกเล่าต่อความประทับใจของนิสิตที่เคยใช้บริการหรือเห็นการทำงานของเภสัชกรประจำแหล่งฝึกนั้น ๆ ทำให้เกิดความชื่นชอบอยากไปฝึกแหล่งฝึกดังกล่าว ปัจจัยด้านทศนคติจึงมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจ

5.5 จุดแข็งของการศึกษา

5.5.1 การศึกษามีการแบ่งหัวข้อออกเป็นหลายด้าน เพื่อศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลได้อย่างหลากหลาย เช่น ด้านการรับรู้ ด้านแรงจูงใจ และด้านทศนคติ ซึ่งทำให้เข้าใจถึงปัจจัยโดยรวมในการเลือกแหล่งฝึกงานได้

5.6 ข้อจำกัดของการศึกษา

5.6.1 การเก็บข้อมูลเป็นแบบสำรวจออนไลน์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง บางครั้งการเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้มีโอกาสทำให้ผลการตอบกลับน้อย

5.6.2 ปัจจัยทุกด้านล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกทั้งสิ้น ทำให้ข้อมูลที่ได้มานั้นไม่สามารถแบ่งแยกลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ

5.6.3 กรณีเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ยังไม่เคยผ่านการฝึกงานมาก่อน อาจทำให้ปัจจัยในการเลือกแหล่งฝึกนั้นแตกต่างออกไปจากกลุ่มนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีอื่น ๆ

5.7 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.7.1 จัดสรรแหล่งฝึกโรงพยาบาลโดยมุ่งเน้นไปที่โรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลประจำจังหวัดแต่ในแต่ ละจังหวัดทั่วประเทศไทยเป็นหลัก ส่งผลให้นิสิตสามารถเดินทางไปกลับได้สะดวก อีกทั้งเภสัชกรพี่เลี้ยงควรมีความ ใจดี เป็นกันเองกับนิสิต เป็นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการฝึกงานที่ดี เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของ นิสิต

5.7.2 จัดสรรแหล่งฝึกงานร้านยาโดยมุ่งเน้นไปที่ร้านยาคุณภาพที่อยู่บริเวณเขตอำเภอเมืองเป็นหลัก เพื่อ ความสะดวกในการเดินทางโดยคุณสมบัติของเภสัชกรพี่เลี้ยงควรมีความใจดี เป็นกันเองกับนิสิต เป็นการส่งเสริม สภาพแวดล้อมในการฝึกงานที่ดี เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิต

5.8 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.8.1 แนะนำให้ศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงการเลือกแหล่งฝึกงาน

5.8.2 แนะนำให้วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการเลือกแหล่งฝึกงาน โดยวิเคราะห์แบบแยกชั้นปีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. หลักสูตรเภสัชศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตร 6 ปี) 2556.
2. สภาเภสัชกรรม. เกณฑ์มาตรฐานแหล่งฝึกงานวิชาชีพ. 2554:[1-13].
3. Kaewmart N, Koedbangkham J, Nabkasorn C. Factors influencing depression among nursing students of Burapha University. J Facult Nurs Burapha Univ 2011. 2011;19(suppl 2):83-95.
4. Limsricharoen K, Handee N, Chulakdabba S. Prevalence and associated factors of depression in second to sixth years medical students, Faculty of Medicine in Thailand. J Psychiatr Assoc Thailand 2014;59(1):29-40.
5. Kanjanasilp J, Saramunee K, Kongsree S, Suthiraksa S, Chummalee I, Hanrin R. The prevalence of stress and depression among pharmacy students at Mahasarakham University. Isan J Pharm Sci. 2008;4(2):65-72.
6. พรพิมล ขจรภพ, พิสมัย สอนสา และราตรี แมนสง. ความสุขความเครียดและสาเหตุความเครียดของนิสิตเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เภสัชศาสตร์อีสาน. 2557;9:180.
7. Viboonsunti C. Factors Effecting Pharmacy Students' Decision in Selecting Drug Marketing Training Preceptor. Thai Pharmaceutical and Health Science Journal. 2009;4(2):245-51.
8. ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล. การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการวิชาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 2559:[6].
9. เนตรดาว มัชฌิมา. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; 2549.
10. พนิดา ไชยกาล. ทักษะของผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานครที่มีต่อกรมสรรพากร 2562:[4].
11. อาภรณ์ จตุรภัทรวงศ์, อีรพร ชนะกิจ. บทบาทของเภสัชกรพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพด้านการบริหารทางเภสัชกรรม. 2560:[39-40].
12. คณะอนุกรรมการการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพสาขาโรงพยาบาล. คู่มือการฝึกปฏิบัติงานบริหารทางเภสัชกรรม. 2563:[1-10].
13. Siam Edu. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Theoretical Framework and Review of Related Literature). ทฤษฎีการตัดสินใจ. [7-15].
14. ปณัสยา พิมพ์กลาง. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาและสังคมศาสตร์ครั้งที่ 2. 2562:[1-8].

15. พรทวี เกื่อนคำ, บุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒน์ชัย. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด จังหวัดระยอง. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหา นคร. 2559;13(1):1-23.
16. กาญจนา พานิชการ, สิริภัก อนุรักษ์พุดิ และอิทธิเทพ นวาระสุจิตร์. ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกที่ทำงานของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาสถิติ ชั้น ปี ที่ 4. วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้. 2559;7(1):[115-23].
17. Songmuang A. Evaluation of Preceptor Teaching Behaviors in Pharmacy Professional Clerkship. Srinagarind Med J. 33(6).
18. อติเรก นวลศรี, นิชาภา ยศุตมธาดา, Wang Heng. ปัจจัยในการเลือกอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ช่อพะยอม. 2560;28:[115-23].
19. Srimuengmai, Juraporn. (2011). Factors affecting student decision making home economics Faculty of Science and Technology Suan Sunandha Rajabhat University. Thesis Ramkhamheng University.
20. พรชัย พุทธิรักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่าง สัมพันธภาพในครอบครัว กับ ความคาดหวัง ความวิตกกังวลในการ เรียน และการเผชิญปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2555:32-53.
21. อัมภา ศรารัตต์, สมจิต หนูเจริญกุล, จรียา วิหะศุกร. ศักยภาพโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลเฉพาะทาง ในการเป็นแหล่งฝึกอบรมความรู้ ความชำนาญเฉพาะทาง ในแต่ละสาขาการพยาบาล. สภาการพยาบาล. 2542;14:18-44.
22. นิดา ไตรอังกูร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของกลุ่ม Generation Z. 2562:25-43.
23. เบญจพร ยิฐธรรม. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร และการสนับสนุนทางสังคมใน องค์กรกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน กรณีศึกษา ข้าราชการสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม. ปริญญานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลและองค์การ คณะพัฒนาศาสตร์พยาบาล สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
24. ปาริชาติ แก้วอ่อน, สงวน ลือเกียรติบัณฑิต, วรณัฐ แสงเจริญ. ร้านยาที่ได้รับการรับรองจากสภาเภสัชกรรม และร้านยาแผนปัจจุบันทั่วไปมีคุณภาพแตกต่างกันหรือไม่. เภสัชกรรมไทย. 2555;4:39-64.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา โครงการวิจัย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดย คณะผู้จัดทำประกอบด้วย นายมานพ เนียมสำโรง นางสาวกุลนารี คนชม และนางสาวพิชญ์กวิณ พุทธรักษา นิสิตเภสัชศาสตร์ สาขาเภสัชกรรมปฏิบัติและการบริหาร โดยมี ภาณุ.ดร.พรทิพย์ พามนตรี และ ภาณุ.ดร.กฤตภาส กังวานรัตน์กุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย วัตถุประสงค์การศึกษานี้ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆและการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงเพื่อให้ผลการวิจัยนี้สมบูรณ์และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต โดยในส่วนข้อมูลที่มา ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น หากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะประการใดกรุณาติดต่อมาได้ที่ 088-2827342 (นางสาวพิชญ์กวิณ พุทธรักษา) หรือ 084-5175371 (ภาณุ.ดร.พรทิพย์ พามนตรี)

แบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	11	ข้อ
ส่วนที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	13	ข้อ
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกของนิสิตเภสัชศาสตร์	16	ข้อ
ส่วนที่ 4 ทัศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้	8	ข้อ

ทางคณะผู้จัดทำหวังว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดี และใคร่ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลหรือเติมเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ ☐ (0) ชาย ☐ (1) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพนิสิต

☐ (0) กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่เป็นบุคคลภายนอก

☐ (1) กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรที่เป็นนิสิตต่างสถาบัน

☐ (2) กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร เกษตรศาสตร์บัณฑิต (ภ.บ. ปรับปรุง 56-ป.ตรี 6ปี ปกติ)

☐ (3) อื่นๆ ระบุ

4. ปีการศึกษาที่เข้าเรียน

☐ (0) ปี พ.ศ.2558

☐ (1) ปี พ.ศ.2559

☐ (2) ปี พ.ศ.2560

☐ (3) ปี พ.ศ. 2561

☐ (4) อื่นๆ ระบุ.....

5. ชั้นปีการศึกษา

☐ (0) ปี 4

☐ (1) ปี 5

☐ (2) ปี 6

☐ (3) ชั้นปีอื่นๆ

6. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX)

☐ (0) ต่ำกว่า 2.00

☐ (1) 2.00 - 2.50

☐ (2) 2.51 - 3.00

☐ (3) 3.01 - 3.50

☐ (4) 3.51 - 4.00

7. ภูมิสำเนาเกิดที่จังหวัด.....

8. ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ที่จังหวัด.....

9. รายได้ครอบครัวต่อเดือน

☐ (0) ต่ำกว่า 10,000 บาท

☐ (1) 10,000-20,000 บาท

☐ (2) 20,001-30,000 บาท

☐ (3) 30,001-40,000 บาท

☐ (4) 40,001-50,000 บาท

☐ (5) มากกว่า 50,000 บาท

10. รายรับของนิสิตโดยเฉลี่ยต่อเดือน

☐ (0) ต่ำกว่า 5,000 บาท

☐ (1) 5,001-10,000 บาท

☐ (2) 10,001-15,000 บาท

☐ (3) 15,001-20,000 บาท

☐ (4) >20,000 บาท

11. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ (0) หย่า

☐ (1) อยู่ด้วยกัน

☐ (2) แยกกันอยู่ตามอาชีพ

☐ (3) พ่อหรือแม่เสียชีวิต

☐ (4) อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ท่านคิดว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกงานของท่านมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด)

2.1 แหล่งฝึกที่เป็นโรงพยาบาล

1. โรงพยาบาลลักษณะใดที่นิสิตประสงค์จะเลือกไปฝึกงานมากที่สุด

- ☐ (0) โรงพยาบาลชุมชน
- ☐ (1) โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลประจำจังหวัด
- ☐ (2) โรงพยาบาลสังกัดโรงเรียนแพทย์
- ☐ (3) โรงพยาบาลเอกชน

อื่นๆ ระบุ.....

2. ทำเลที่ตั้ง

- ☐ (0) ใกล้ภูมิสำเนา
- ☐ (1) อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
- ☐ (2) อยู่ใกล้มหาวิทยาลัยบูรพา
- ☐ (3) อยู่ที่ได้ก็ได้
- ☐ (4) อื่นๆ ระบุ.....

3. คุณลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยง (preceptor) ที่โรงพยาบาลที่นิสิตต้องการไปฝึกงานด้วยมากที่สุด

- ☐ (0) ใจดีเป็นกันเอง

- ☐ (1) มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น
- ☐ (2) มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอนงาน
- ☐ (3) มีความเข้มงวด
- ☐ (4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวความคิดการอภิปรายกรณีศึกษาได้ดี
- ☐ (5) อื่นๆ ระบุ.....

4. รูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน (training) ของแหล่งฝึกที่ชัดเจนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต

- ☐ (0) ไม่เห็นด้วย
- ☐ (1) เห็นด้วย

หากเป็นนิสิตรหัส 61 ให้ข้ามไปทำข้อ 8

5. หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไปฝึกงานผลิตบัณฑิตบริหารเภสัชกรรมอายุรศาสตร์ (medicine) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด

- ☐ (0) ฝึกแบบ online
- ☐ (1) ฝึกแบบ onsite

6. หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไปฝึกงานผลิตบัณฑิตบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยนอก (ambulatory care) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด

- ☐ (0) ฝึกแบบ online
- ☐ (1) ฝึกแบบ onsite

7. หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไปฝึกงานผลิตบังคับระบบยา (Drug system) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด

☐ (0) ฝึกแบบ online

☐ (1) ฝึกแบบ onsite

2.2 แหล่งฝึกร้านยา

8. ร้านยาในลักษณะใดที่นิสิตอยากจะเลือกไปฝึกงานมากที่สุด

☐ (0) ร้านยา chain store ที่เป็นเครือข่ายของไทย (เช่น พีแอนด์เอฟ Health Up Save drug Fascino Pure กรุงเทพมหานคร สโตร์ ฟาสซิโน)

☐ (1) ร้านยา chain store ที่เป็นเครือข่ายของต่างประเทศ (เช่น บิวท์ส วัดสัน ชูรูฮะ เป็นต้น)

☐ (2) ร้านยาเดี่ยว (stand-alone)

☐ (3) ร้านยาคุณภาพ

☐ (4) อื่นๆ ระบุ.....

9. ทำเลที่ตั้ง

☐ (0) อยู่ใกล้ภูมิสำเนา

☐ (1) อยู่ในเขตชุมชนเมือง หรือ ตลาด

☐ (2) อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว

☐ (3) อื่นๆ ระบุ.....

10. คุณลักษณะของเภสัชกรพี่เลี้ยง (preceptor) ประจำแหล่งฝึกที่ร้านยาที่นิสิตอยากไปฝึกงานด้วยมากที่สุด

- ☐ (0) ใจดีเป็นกันเอง
- ☐ (1) มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น
- ☐ (2) มีความใส่ใจและมีเวลาในการสอนงาน
- ☐ (3) มีความเข้มงวด
- ☐ (4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวความคิดการอภิปรายกรณีศึกษาได้ดี
- ☐ (5) อื่นๆ ระบุ.....

11. ร้านยาที่รุ่นพี่แนะนำ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต

- ☐ (0) ไม่เห็นด้วย
- ☐ (1) เห็นด้วย

หากเป็นนิสิตรหัส 61 ให้ข้ามไปทำส่วนที่ 3

12. ร้านยาที่อยู่ในความดูแลของ ศูนย์ประสานงานการศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย (ศ.ศ.ภ.ท.) ได้แก่ ร้านโอสถศาลา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร้านกนกฟาร์มาเซน ร้านเรือนยา ร้านชุมชนเภสัชกรรม จ. ปราจีนบุรี ร้านส่งเสริมเภสัช) มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต

- ☐ (0) ไม่เห็นด้วย
- ☐ (1) เห็นด้วย

13. หากทางร้านยายินดีรับฝึกงานทางบริหารทั้งในรูปแบบ online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด

☐ (0) ฝึกแบบ online

☐ (1) ฝึกแบบ onsite

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นตามจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการรับรู้					
1. แหล่งที่ฝึกงานมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก					
2. มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี					
3. ความรู้ที่คาดว่าจะได้รับ					

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.มีงานให้ฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย					
5. มีแผนกหรือลักษณะงานที่ตรงกับที่สนใจ					
6.ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่มีโอกาสได้ลองฝึกปฏิบัติเอง					
7.ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานในแหล่งที่มีเอกสารที่เลี้ยงใจดี					
8.ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่ใกล้บ้าน					
9.ข้าพเจ้าอยากฝึกงานที่สามารถเดินทางได้สะดวก					
10.ข้าพเจ้าอยากเลือกแหล่งฝึกที่มีค่าครองชีพไม่สูงมาก					
ด้านการจูงใจ					
1. แหล่งสถานที่ฝึกงานตั้งอยู่ในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ					

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับ					
3. การฝึกงานมีโอกาสได้รับพิจารณาเพื่อเข้ารับการทำงานต่อในอนาคต					
4. ค่าครองชีพไม่สูงมาก					
5. พี่เลี้ยงเกสซักรใจดีเป็นกันเอง					
6. มีที่พักอาศัยให้					

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็น (ทัศนคติ) ของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์					

2. ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อ สถานฝึกงาน					
3.การฝึกงานควรมีเพื่อนไปด้วย ในทุกแหล่งฝึก					
4.การฝึกงานมีโอกาทำให้เกิด ภาวะเครียดได้ง่าย					
5.บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก					
6. การได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่มี ผลต่อการเลือกแหล่งฝึก					
7..ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่ สบาย					
8. เลือกเพราะคิดว่าจะได้ทำงาน ณ แหล่งฝึกนั้นในอนาคต					

ภาคผนวก ข

การประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง IOC

การประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ภก.อ.ดร.กฤตภาส กังวานรัตน์กุล
2. ญ.อ.ดร.จัญญ์พัจน์ เหมพรรณไพเราะ
3. ญ.อ.ดร.ภัทรวดี ศรีคุณ

เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องถูกต้องตรงกับตัวแปรที่ต้องการวัด

กำหนดค่าตัวเลขดังนี้

+1 ใช่	คือ	เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 ไม่แน่ใจ	คือ	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 ไม่ใช่	คือ	เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อที่	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC	ผลการประเมิน
		1	2	3			
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป							
1	เพศ (0) ชาย (1) หญิง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	อายุ.....ปี	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	สถานภาพนิสิต (0) กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร บุคคลภายนอก/นิสิตต่างสถาบัน (1) กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร เภสัชศาสตรบัณฑิต (ภ.บ. ปรับปรุง 56-ป.ตรี 6ปี ปกติ) (2) อื่นๆ ระบุ.....	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
4	ปีการศึกษาที่เข้าเรียน (0) ปี พ.ศ.2558 (1) ปี พ.ศ.2559 (2) ปี พ.ศ.2560	1	ไม่ได้ เขียนมา	1	2	1	สอดคล้อง

	(3) อื่นๆ ระบุ.....						
5	ชั้นปีการศึกษา (0) ปี 5 (1) ปี 6 (2) ชั้นปีอื่นๆ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6	เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) (0) 2.00 - 2.50 (1) 2.51 - 3.00 (2) 3.01 - 3.50 (3) 3.51 - 4.00	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
7	ภูมิลำเนาเกิดที่จังหวัด	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8	ปัจจุบันพักอาศัยอยู่ที่จังหวัด	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

9	รายได้ครอบครัวต่อเดือน (0) ต่ำกว่า 10,000 บาท (1) 10,000-20,000 บาท (2) 20,001-30,000 บาท (3) 30,001-40,000 บาท (4) 40,001-50,000 บาท (5) 50,001-60,000 บาท (6) 60,001-70,000 บาท (7) 70,001-80,000 บาท (8) 80,001-90,000 บาท (9) 90,001-100,000 บาท (10) >100,000 บาท	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10	รายรับของนิติโดยเฉลี่ยต่อเดือน (0) ต่ำกว่า 5,000 บาท (1) 5,001-10,000 บาท (2) 10,001-15,000 บาท (3) 15,001-20,000 บาท (4) >20,000 บาท	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

11	สถานภาพสมรสของบิดามารดา (0) หย่า (1) อยู่ด้วยกัน (2) แยกกันอยู่ตามอาชีพ (3) พ่อหรือแม่เสียชีวิต (4) อื่นๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 2 ข้อมูลของโรงพยาบาลและร้านยาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก							
1	โรงพยาบาลลักษณะใดที่นิสิต ประสงค์จะเลือกไปฝึกงาน (0) โรงพยาบาลชุมชน (1) โรงพยาบาลศูนย์/ โรงพยาบาลประจำจังหวัด (2) โรงพยาบาลสังกัดโรงเรียน แพทย์ (3) อื่นๆ ระบุ.....	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

2	ทำเลที่ตั้ง (0) ใกล้ภูมิลำเนา (1) อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล (2) อยู่ใกล้มหาวิทยาลัยบูรพา (3) อยู่ที่ได้ก็ได (4) อื่นๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	คุณลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยง (preceptor) ที่โรงพยาบาล (0) ใจดีเป็นกันเอง (1) มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น (2) มีความใส่ใจและมีเวลาใน การสอนงาน (3) มีความเข้มงวด (4) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สอนแนวทางการอภิปราย กรณีศึกษาได้ดี (5) อื่นๆ ระบุ.....	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

4	รูปแบบการฝึกปฏิบัติงาน (training) ของแหล่งฝึกที่ชัดเจนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต (0) ไม่เห็นด้วย (1) เห็นด้วย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5	หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไปฝึกงานผลิตบัณฑิตบริบาลเภสัชกรรมอายุรศาสตร์ (medicine) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด (0) ฝึกแบบ online (1) ฝึกแบบ onsite	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6	หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไปฝึกงานผลิตบัณฑิตบริบาลเภสัชกรรมผู้ป่วยนอก (ambulatory care) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด (0) ฝึกแบบ online (1) ฝึกแบบ onsite	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

7	หากโรงพยาบาลที่นิสิตประสงค์ไป ฝึกงานผลิตบังคับระบบยา (Drug system) รับฝึกทั้ง online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด (0) ฝึกแบบ online (1) ฝึกแบบ onsite	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
8	ร้านยาในลักษณะใดที่นิสิตอยากจะ เลือกไปฝึกงาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
9	ทำเลที่ตั้ง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
10	คุณลักษณะของเภสัชกรที่เลี้ยง (preceptor) ประจำแหล่งฝึกที่ร้าน ยาที่นิสิตอยากไปฝึกงานด้วย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
11	ร้านยาที่รุ่นพี่แนะนำ มีผลต่อการ ตัดสินใจเลือกแหล่งฝึกของนิสิต	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

12	ร้านยาที่อยู่ในความดูแลของ ศูนย์ ประสานงานการศึกษาเภสัชศาสตร์ แห่งประเทศไทย (ศ.ศ.ภ.ท.) ได้แก่ ร้านโอสถศาลา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ร้านกนกฟาร์มาเซน ร้านเรือนยา ร้านชุมชนเภสัชกรรม จ.ปราจีนบุรี ร้านส่งเสริมเภสัช) มี ผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก ของนิสิต	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
13	หากทางร้านยายินดีรับฝึกงานทาง บริหารทั้งในรูปแบบ online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบใด	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
14	หากทางร้านยายินดีรับฝึกงานด้าน การจัดการทั้งในรูปแบบ online และ onsite นิสิตจะเลือกฝึกแบบ ใด	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึก							
ด้านรับรู้							
1	แหล่งที่ฝึกงานมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

3	ความรู้ที่คาดว่าจะได้รับ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4	มีงานให้ฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5	มีแผนหรือลักษณะงานที่ตรงกับที่สนใจ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ด้านจิตใจ							
1	แหล่งสถานที่ฝึกงานตั้งอยู่ในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
2	ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับ	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	การฝึกงานมีโอกาสได้รับพิจารณาเพื่อเข้ารับการดำเนินงานต่อในอนาคต	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4	ค่าครองชีพไม่สูงมาก	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
5	พี่เลี้ยงใกล้ชิดใจดีเป็นกันเอง	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ด้านทัศนคติ							
1	ความชื่นชอบส่วนตัวที่มีต่อสถาน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง

	ฝึกงาน						
2	อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เลือกไปฝึกงานตามเพื่อน	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	การได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
4	อิทธิพลจากครอบครัว	0	1	1	2	0.67	สอดคล้อง
5	เลือกเพราะคิดว่าจะได้ทำงาน ณ แหล่งฝึกนั้นในอนาคต	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
ส่วนที่ 4 ทศนคติของนิสิตต่อการฝึกงานตามหลักสูตรทางเภสัชศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้							
1	การฝึกงานทำให้ได้ประสบการณ์	1	1	-1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
2	การฝึกงานควรมีเพื่อนไปด้วยในทุกแหล่งฝึก	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
3	การฝึกงานมีโอกาสทำให้เกิดภาวะเครียดได้ง่าย	1	1	-1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
4	บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งฝึก	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

5	ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่สบาย	1	1	1	3	1	สอดคล้อง
6	ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่มีโอกาสได้ลองฝึกปฏิบัติเอง	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
7	ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานในแหล่งที่มีเกษตรกรที่เลี้ยงใจดี	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
8	ข้าพเจ้าอยากเลือกฝึกงานที่ใกล้บ้าน	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
9	ข้าพเจ้าอยากฝึกงานที่สามารถเดินทางได้สะดวก	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง
10	ข้าพเจ้าอยากเลือกแหล่งฝึกที่มีค่าครองชีพไม่สูงมาก	1	1	0	2	0.67	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค
ผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัย

สำเนา

ที่ IRB1-099/2564

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย
รหัสโครงการวิจัย : HS083/2564

โครงการวิจัยเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานเกษตรกรรมของนิสิตเกษตรศาสตร์

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวพรทิพย์ พามนตรี

หน่วยงานที่สังกัด : คณะเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
โครงการวิจัย ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีใน
ความเป็นมนุษย์ไม่มีการ ล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วม
โครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
2. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
5. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
6. เอกสารอื่นๆ ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564
วันที่หมดอายุ : วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565

ลงนาม รองศาสตราจารย์วิฑูรย์ แจ่มเอี่ยม

(รองศาสตราจารย์วิฑูรย์ แจ่มเอี่ยม) ประธานคณะกรรมการพิจารณา
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชุดที่ 1 (กลุ่มคลินิก/
วิทยาศาสตร์สุขภาพ/ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)

ภาคผนวก ง

เอกสารการตรวจสอบการคัดลอกของจุลินทรีย์

เอกสารการตรวจสอบการคัดลอกของจุลินพันธ์โดยใช้โปรแกรมตรวจสอบอักขราวิสุทธิ์

Plagiarism Checking Report

Created on Apr 20, 2022 at 22:00 PM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
2515534	Apr 20, 2022 at 22:00 PM	60210179@go.buu.ac.th	มหาวิทยาลัยบูรพา	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์.pdf	Completed	4.58 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE
1	Pharmacy Preceptor's Roles in the Pharmaceutical Care Clerkship	Jaturapatharawong, Aporn	วารสารน
2	http://www.graduate.dusit.ac.th/journal/index.php/sdujournal/article/download/421/362/	graduate.dusit.ac.th	gradua
3	การศึกษาทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดแพร่, The Study of Attitude to Executive Decision-making of Pariyattidhamma Schools Administrator Department of General Education in Phrae Province	พระครูวิจิตรธรรมสาธก (ชาญชัย ขุนคำ)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4	Marketing Factors Influencing Students' Decision Making for Choosing Private University to Pursue Bachelor Degree in Chiang Mai	Khattiwong, Chaiwat	วารสารวิ
5	อิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ของนักท่องเที่ยวไทยและการส่งเสริมการตลาด บริการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีต่อ การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวไทยในแหล่งท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	พรหมสุวรรณ, สุทธิ นันทน์	วารสารดิ อุบลราช
6	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานบริษัทเอ็กแซ็กส จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี	อาชวิน ราชเสนา	มหาวิทยาลัย
7	การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลเพชรพระพัน อำเภอกะปะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี, Decision Making towards Mayor Selection of Phet Phangan Subdistrict Municipality of People in Kho Phangan District\, Surat Thani Province	พรพิรุณ สิมเพ็ญไชย	มหาวิทยาลัย
8	Motivation Affecting the Decision to Work in Rojana Industrial Park 1, PhraNakhon Si Ayutthaya Province of Cambodian, Laos, and Myanmar Daily Worker	นิเวศน์ , อภิขยา	วารสารวิ นอร์ทท
9	Factors Affecting Decisions to Enroll in the Home Economics Program of the Faculty of Education at Ramkhamhaeng University	Somsri Petchote, สมศรี เพชรโชคดี	วารสารวิ
10	FACTORS AFFECTING PURCHASING DECISION OF USED – CAR IN RATCHABURI PROVINCE	Sangsawang, Thibordin	วารสารวิ มนุษยศ

ภาคผนวก จ

แบบฟอร์มรายงานการเงิน

แบบฟอร์มรายงานการเงิน

รายงานสรุปการเงิน

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อโครงการ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแหล่งฝึกงานของนิสิตเภสัชศาสตร์

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน ญ.อ.ดร.พรทิพย์ พามนตรี

รายงานในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564- 30 เมษายน 2565

ระยะเวลาการดำเนินการ 1 ปี 0 เดือน

รายรับ

จำนวนเงินที่ได้รับ (100%) 9,000 บาท เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2565

รายจ่าย

รายการ	งบประมาณที่ตั้งไว้	งบประมาณที่ใช้จริง	จำนวนเงินคงเหลือ/เกิน
ค่าตอบแทน	-	-	-
ค่าจ้าง	-	-	-
ค่าวัสดุ	6,000 บาท	6,000 บาท	0 บาท
ค่าใช้สอย	3,000 บาท	3,000 บาท	0 บาท
ค่าครุภัณฑ์	-	-	-
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	-
รวม	9,000 บาท	9,000 บาท	0 บาท

()

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย